

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 24.3.2014
COM(2014) 180 final

ANNEXES 1 to 5

LISAD

järgmise dokumendi juurde:

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS

**mahepõllumajandusliku tootmise ning mahepõllumajanduslike toodete märgistamise,
Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr XXX/XXX [ametlike kontrollide
määrus] muutmise ning nõukogu määruse (EÜ) nr 834/2007 kehtetuks tunnistamise
kohta**

{SWD(2014) 65 final}

{SWD(2014) 66 final}

ILISA

ARTIKLI 2 LÕIKES 1 OSUTATUD MUUD TOOTED

- toiduks või söödaks kasutatavad pärmid,
- õlu,
- mate,
- kohvi-, tee- ja mateekstraktid, -essentsid ja -kontsentraadid, tooted kohvist, teest või matest või nende ekstraktidest, essentsidest ja kontsentraatidest, röstitud sigur jm röstitud kohviasendajad, ekstraktid, essentsid ja kontsentraadid nendest,
- puuviljanektarid,
- kakaopasta, -või, -rasv, -õli ja -pulber, šokolaad jm kakaod sisaldavad toiduvalmistised,
- suhkrukondiitritooted,
- teravilja-, jahu-, tärklise- või piimatooted, valikpagaritooted,
- supid,
- kastmed,
- värskelt valmistatud toidud,
- jäätis,
- maitsestatud jogurtid, puuvilja-, pähkli- või kakaolisanditega jogurtid,
- meresool,
- looduslikud kummivaigud ja vaigud,
- õietolm,
- mesilasvaha,
- eeterlikud õlid,
- piiritusjoogid, tingimusel et neid toodetakse ainult põllumajandusliku päritoluga etüülalkoholist.

II LISA

III PEATÜKIS OSUTATUD TOOTMISE ERIEESKIRJAD

I osa. Taimikasvatuseeskirjad

Lisaks artiklites 7–10 sätestatud tootmiseeskirjadele kohaldatakse mahepõllumajandusliku taimikasvatuse suhtes ka käesolevas osas sätestatud eeskirju.

1. Üldnõuded

- 1.1. Keelatud on hüdropooniline tootmine, st taimikasvatusemeetod, mille puhul on nende juured üksnes toitainelahuses või inertses keskkonnas, millele on lisatud toitainelahust.
- 1.2. Kõikide kasutatavate taimikasvatusemeetoditega välditakse või minimeeritakse mis tahes täiendavat keskkonnasaastet.
- 1.3. Üleminek
 - 1.3.1. Selleks et taimi ja taimseid saadusi oleks võimalik käsitada mahepõllumajanduslikuna, peab käesolevas määruuses sätestatud tootmiseeskirju olema kohaldatud põldude suhtes vähemalt kaheaastase üleminekuaja jooksul enne külvi või rohumaa või mitmeaastaste söödataimede puhul vähemalt kaks aastat enne nende kasutamist mahepõllumajandusliku söödana või muude mitmeaastaste taimede kui söödataimede puhul vähemalt kolm aastat enne mahepõllumajanduslike toodete esimest koristust.
 - 1.3.2. Kui maa on olnud saastunud mahepõllumajanduslikus tootmises lubamatute toodetega, võib pädev asutus otsustada pikendada punktis 1.3.1 sätestatud üleminekuperioodi.
 - 1.3.3. Mahepõllumajanduslikus tootmises lubamatu tootega töötlemise korral taotleb pädev asutus kooskõlas punktiga 1.3.1 uut üleminekuperioodi.

Kõnealust perioodi võib lühendada järgmistel juhtudel:

 - (a) mahepõllumajanduslikus tootmises lubamatu tootega töötlemine on osa taimekahjustajate või umbrohu, sh karantiinsete organismide või invasiivsete võõrliikide suhtes võetavast kohustuslikust tõrjemeetmest, mille on kehtestanud liikmesriigi pädev asutus,
 - (b) mahepõllumajanduslikus tootmises lubamatu tootega töötlemine on osa teaduslikest katsetest, mille on heaks kiitnud liikmesriigi pädev asutus.
 - 1.3.4. Punktides 1.3.2 ja 1.3.3 osutatud juhtudel võetakse üleminekuperioodi kindlaksmääramisel arvesse järgmisi tegureid:
 - (a) asjaomase toote lagunemisprotsess peab tagama, et üleminekuperioodi lõpuks sisaldab muld ja mitmeaastaste taimede puhul taim jääkaineid tähtsusetus koguses;
 - (b) pärast töötlemist kogutud saagi müümisel ei tohi viidata mahepõllumajanduslikule tootmisele.
 - 1.3.5. Mahepõllumajandusliku loomakasvatusega seotud maad käsitlevad spetsiifilised üleminekueeskirjad peaksid olema järgmised:
 - 1.3.5.1. üleminekueeskirju kohaldatakse selle tootmisüksuse kogu ala suhtes, kus loomasööta toodetakse.

- 1.3.5.2. Olenemata punktist 1.3.5.1 võib ülemineku perioodi lühendada ühele aastale mittetaimtooduliste liikide kasutatavate karjamaade ja vabaõhualade puhul.
- 1.4. Taimede päritolu, sh taimne paljundusmaterjal
- 1.4.1. Taimede ja taimsete saaduste kasvatamiseks tuleb kasutada ainult mahepõllumajanduslikult toodetud taimset paljundusmaterjali. Selleks peab taimse paljundusmaterjali tootmiseks ette nähtud taim ja vajaduse korral emataim olema kasvatatud kooskõlas käesoleva määrusega vähemalt ühe põlvkonna jooksul või mitmeaastaste taimede puhul vähemalt ühe põlvkonna jooksul, st kaks kasvuperioodi.
- 1.4.2. Mittemahepõllumajanduslikult toodetud taimne paljundusmaterjal
- Mittemahepõllumajanduslikult toodetud taimset paljundusmaterjali võib kasutada ainult juhul, kui see on pärit mahepõllumajandusele ülemineku järgus olevast tootmisüksusest või kui selle kasutamine on õigustatud teadustöös, väikesemahulisteks välikatseteks või geneetiliste ressursside säilitamiseks.
- 1.5. Mulla majandamine ja väetamine
- 1.5.1. Mahepõllumajanduslikus taimekasvatuses kasutatakse maaharimis- ja maaviljelusviise, mis säilitavad või suurendavad orgaanilist ainet mullas, parandavad mulla stabiilsust ja mulla bioloogilist mitmekesisust ning tõkestavad pinnase tihenemist ja mullaerosiooni.
- 1.5.2. Mulla viljakust ja bioloogilist aktiivsust säilitatakse ja suurendatakse mitmeaastase külvikorra abil, sealhulgas kasutades liblikõielisi ja teisi haljasväetistaimi ning eelistatavalt komposteeritud sõnnikut või mahepõllumajanduslikust tootmisest pärit eelistatavalt komposteeritud orgaanilist materjali.
- 1.5.3. Kui taimede toitainevajadusi ei ole võimalik rahuldada punktides 1.5.1 ja 1.5.2 sätestatud meetmetega, võib üksnes vajalikul määral kasutada ainult neid väetisi ja mullaomaduste parandajaid, mis on artikli 19 alusel mahepõllumajanduslikus tootmises lubatud.
- 1.5.4. Ühes põllumajanduslikus majapidamises kasutatav sõnnikukogus, nagu on määratletud nõukogu direktiivis 91/676/EMÜ,¹ ei tohi ületada 170 kg lämmastikku kasutatava põllumajandusmaa hektari kohta aastas. Kõnealune piirang kehtib ainult laudasõnniku, kuivatatud laudasõnniku ja veetustatud linnusõnniku, komposteeritud virtsa, sh linnusõnniku, komposteeritud laudasõnniku ja vedela virtsa kasutamise kohta.
- 1.5.5. Kui mahepõllumajanduslikud majapidamised tahavad jagada mahepõllumajanduslikust tootmisest ülejäävat sõnnikut, võivad nad sõlmida kirjalikke koostöölepinguid ainult teiste mahepõllumajandusliku tootmise eeskirju täitvate põllumajanduslike majapidamiste ja ettevõtetega. Punktis 1.5.4 osutatud ülempiir arvutatakse kõigi sellises koostöös osalevate mahepõllumajanduslike tootmisüksuste põhjal.
- 1.5.6. Mulla üldseisundi parandamiseks või toitainete kättesaadavuse suurendamiseks mullas või põllukultuurides võib kasutada mikroorganisme sisaldavaid valmistisi.

¹ Nõukogu direktiiv 91/676/EMÜ, 12. detsember 1991, veekogude kaitsmise kohta põllumajandusest lähtuva nitraadireostuse eest (EÜT L 375, 31.12.1991, lk 1).

- 1.5.7. Komposti aktiveerimiseks võib kasutada asjakohaseid taimseid valmistisi või mikroorganisme sisaldavaid valmistisi.
 - 1.5.8. Mineraalseid lämmastikväetisi ei tohi kasutada.
 - 1.6. Taimekahjustajate ja umbrohu tõrje
 - 1.6.1. Taimekahjustajate ja umbrohu tekitatavate kahjustuste vältimiseks kaitstakse taimi eelkõige järgmisega:
 - kahjurite looduslikud vaenlased,
 - liikide, sortide ja heterogeense materjali valik,
 - külvikorrad;
 - maaviljelusmeetodid, nagu biofumigeerimine,
 - ning termilised protsessid, nagu solarisatsioon ja aurutamine pinnase pealmises kihis (kuni 10 cm sügavuselt).
 - 1.6.2. Kui taimi ei ole võimalik taimekahjustajate eest punktis 1.6.1 sätestatud meetoditega piisavalt kaitsta või kui on selge, et saaki ähvardab oht, võib üksnes vajalikul määral kasutada ainult neid taimekaitsevahendeid, mis on artikli 19 alusel lubatud mahepõllumajanduslikus tootmises.
 - 1.6.3. Lõksudes ja püünistes kasutatavate toodete, v.a feromoonpüünised, puhul peavad lõksud ja püünised ära hoidma ainete pääsemise keskkonda ning ainete ja kasvatatavate kultuuride kokkupuutumise. Lõksud tuleb pärast kasutamist kokku korjata ja ohutult kõrvaldada.
 - 1.7. Puhastus- ja desinfitseerimisvahendid
Taimekasvatases võib kasutada üksnes selliseid puhastus- ja desinfitseerimisvahendeid, mis on artikli 19 alusel mahepõllumajanduslikus tootmises lubatud.
- 2. Teatavate taimede või taimsete saaduste suhtes kehtivad nõuded**
- 2.1. Seenekasvatuseeskirjad
Seente kasvatamisel võib kasutada substraate, kui need koosnevad ainult järgmistest koostisosadest:
 - (a) laudasõnnik ja virts,
 - i) mis on pärit mahepõllumajandusliku tootmise eeskirju järgivatest põllumajanduslikest majapidamistest või
 - ii) millele on osutatud punktis 1.5.3, ainult juhul, kui punktis i osutatud toode ei ole kättesaadav, ja tingimusel, et sellise laudasõnniku ja virtsa kaal ei ületa 25 % substraadi koostisosade kogukaalust (v.a katteaine ja lisatud vesi) enne kompostimist;
 - (b) põllumajandusliku päritoluga tooted, mis on saadud mahepõllumajandusliku tootmise eeskirju järgivatest põllumajanduslikest majapidamistest, välja arvatud punktis a osutatud tooted;
 - (c) keemiliselt töötlemata turvas;
 - (d) pärast langetamist keemiliselt töötlemata puit;

(e) punktis 1.5.3 osutatud mineraalained, vesi ja muld.

2.2. Metsikute taimede korjamise eeskirjad

Looduslikel aladel, metsades ja põllumajandusmaal kasvavate metsikute taimede ja taimeosade korjamist käsitatakse mahepõllumajandusliku tootmismeetodina tingimusel, et:

- (a) kõnealuseid alasid ei ole töödeldud muude kui artikli 19 alusel mahepõllumajanduslikus tootmises kasutada lubatud toodetega vähemalt kolme aasta jooksul enne korjamist;
- (b) korjamine ei mõjuta looduskeskkonna stabiilsust ega liikide säilimist korjamispiirkonnas.

II osa. Loomakasvatuseeskirjad

Lisaks artiklites 7, 8, 9 ja 11 sätestatud tootmiseeskirjadele kohaldatakse loomakasvatuse suhtes ka käesolevas osas sätestatud eeskirju.

1. Üldnõuded

- 1.1. Keelatud on maata loomakasvatus, st loomakasvatus, mille puhul loomakasvataja ei majanda põllumajandusmaad ega ole sõlminud kirjalikku koostöökokkulepet mõne teise põllumajandustootjaga.
- 1.2. Üleminek
 - 1.2.1. Üleminekuperiood algab kõige varem ajast, kui põllumajandustootja on mahepõllumajandusliku tootmise alustamisest pädevatele asutustele teatanud ning tema majapidamise suhtes kohaldatakse kontrollsüsteemi vastavalt käesolevale määrusele.
 - 1.2.2. Üleminekuperioodid, mis kehtivad teatavat liiki loomakasvatuse puhul, on esitatud punktis 2.
 - 1.2.3. Üleminekuperioodi ajal kasvatatud loomi ja toodetud loomseid saadusi ei ole lubatud turustada mahepõllumajandusliku tootena.
 - 1.2.4. Loomi ja loomseid saadusi võib käsitada mahepõllumajandusliku tootena üleminekuperioodi lõpus kogu tootmisüksuse samaaegse ülemineku korral, mis hõlmab elusloomi, karjamaid või loomasööda kasvatamiseks kasutatavaid maa-alasid.
- 1.3. Loomade päritolu
 - 1.3.1. Mahepõllumajanduslikud kariloomad sünnivad ja kasvavad mahepõllumajanduslikes majapidamistes.
 - 1.3.2. Põllumajanduslikus majapidamises enne mahepõllumajanduslikule tootmisele ülemineku perioodi algust olevaid loomi ja neist saadud tooteid võib käsitada mahepõllumajanduslikuna pärast punktis 2 osutatud kohaldatava üleminekuperioodi järgimist.
 - 1.3.3. Mahepõllumajanduslike loomade aretamise põhimõtted on järgmised:
 - (a) paljundamisel kasutatakse looduslikke meetodeid; kunstlik seemendamine on siiski lubatud;

- (b) paljunemist ei mõjutata hormoonide või sarnaste ainete abil, välja arvatud juhul, kui on tegemist üksiklooma veterinaarraviga;
 - (c) teisi kunstliku paljundamise viise, nagu kloonimine ja embrüo siirdamine, ei kasutata;
 - (d) tõuvalik peab olema asjakohane ja aitama vältida mis tahes kannatuste tekitamist ning vajadust loomi vigastada.
- 1.3.4. Tõu- või liinivalikul tuleb arvesse võtta loomade võimet kohaneda kohalike tingimustega, ilma et see kahjustaks nende heaolu, elujõulisust ja vastupanuvõimet haigustele. Peale selle tuleb tõu- või liinivalikul vältida teatavaid haigusi või terviseprobleeme, mis on seotud mõne intensiivtootmises kasutatud tõu või liiniga (nt sigade stressisündroom, PSE-sündroom, äkksurm, iseeneslik abort, keisrilõiget vajavad rasked poegimised). Eelistada tuleb omamaiseid tõuge ja liine.
- 1.3.5. Aretamise eesmärgil võib põllumajanduslikku majapidamisse tuua loomi, keda ei ole kasvatatud mahepõllumajanduslikult, kui tõud on põllumajanduse jaoks kadumisohtu vastavalt komisjoni määruse (EÜ) nr 1974/2006² IV lisale, ning sel juhul võivad kõnealustest tõugudest loomad olla poeginud.
- 1.4. Loomasööt
- 1.4.1. Üldnõuded loomasööda kohta
- Loomasööda suhtes kehtivad järgmised eeskirjad:
- (a) loomasööt tuleb saada peamiselt põllumajanduslikust majapidamisest, kus loomi peetakse, või sama piirkonna muudest mahepõllumajanduslikest majapidamistest;
 - (b) karja tuleb sööta mahepõllumajandusliku söödaga, mis vastab looma toitainevajadustele tema arengu eri etappidel. Piiratud söötmine ei ole loomakasvatuses lubatud;
 - (c) keelatud on pidada loomi tingimustes või toidul, mis võib põhjustada aneemiat;
 - (d) nuumamine peab olema igas kasvatamise järgus katkestatav. sundsöötmine on keelatud;
 - (e) loomadel, välja arvatud mesilased, peab olema pidev juurdepääs karjamaale või koresöödale;
 - (f) kasvustimulaatoreid ja sünteetilisi aminohappeid ei tohi kasutada;
 - (g) emapiimast toituvate loomade söötmisel tuleb minimaalse ajavahemiku vältel eelistada muule toidule emapiima;
 - (h) mineraalset päritolu söödamaterjale, söödalisandeid, teatavaid loomasöödana kasutatavaid tooteid ja abiaineid kasutatakse ainult juhul, kui neid on artikli 19 alusel lubatud mahepõllumajanduslikus tootmises kasutada.
- 1.4.2. Ühiskarjamaal karjatamine ja rändkarjatamine
- 1.4.2.1. Mahepõllumajanduslikke loomi võib ühiskarjamaal karjatada tingimusel, et:

² Komisjoni määrus (EÜ) nr 1974/2006, 15. detsember 2006, milles sätestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 (Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta) kohaldamise üksikasjalikud eeskirjad (ELT L 368, 23.12.2006, lk 15).

- (a) ühiskarjamaad hallatakse täielikult kooskõlas käesoleva määrusega;
 - (b) kõik mittemahepõllumajanduslikud loomad, keda kõnealusel karjamaal karjatatakse, peavad olema pärit tootmissüsteemist, mis on samaväärne ühega määruse (EL) nr 1305/2013³ artiklites 28 ja 30 sätestatutest;
 - (c) kõnealust karjamaad kasutavatelt mahepõllumajanduslikelt loomadelt saadud loomseid saadusi ei arvata mahepõllumajandusliku tootmise alla, kui ei suudeta tõendada, et kõnealused loomad on nõuetele vastavalt eraldatud mittemahepõllumajanduslikest loomadest.
- 1.4.2.2. Rändkarjatuse ajal võivad loomad, kui neid aetakse ühelt karjatamisalalt teisele, toituda tavapärastel maadel. Toitumine mittemahepõllumajanduslikust söödast (hein ja muud taimed, mida loomad söövad) ei tohi kesta rohkem kui 35 päeva, sh loomade viimise ja tagasi toomise aeg.
- 1.4.3. Üleminekuperioodi sööt
- 1.4.3.1. Üleminekujärgus põllumajanduslikes majapidamistes võib keskmiselt kuni 15 % loomadele söödetavast söödast pärineda esimest aastat üleminekujärgus olevatelt püsirohumaadelt või maade mahepõllumajandusliku majandamise raames külvatud mitmeaastaste söödataimede või valgurikaste taimedega põldudelt saadud saagist või seal karjatamisest, eeldusel et need põllud moodustavad osa kõnealusest majapidamisest. Esimest aastat üleminekujärgus olevatelt põldudelt saadud sööta ei tohi kasutada töödeldud mahepõllumajandusliku sööda tootmiseks. Kui kasutatakse nii üleminekuperioodi sööta kui ka esimest aastat üleminekujärgus olevatelt põldudelt saadud sööta, ei tohi sellise sööda osakaal kokku ületada punktis 1.4.3.2 kindlaksmääratud maksimumprotsendimäärasid.
- 1.4.3.2. Mahepõllumajanduslike majapidamiste puhul võib keskmiselt kuni 20 % söödaratsioonist koosneda üleminekuperioodi söödast, st teist aastat üleminekujärgus olevatelt põllult saadud söödast. Üleminekujärgus põllumajanduslike majapidamiste puhul võib juhul, kui sööt on pärit majapidamisest endast, kõnealust protsenti suurendada kuni 100ni.
- 1.4.3.3. Punktides 1.4.3.1 ja 1.4.3.2 nimetatud kogused arvutatakse igal aastal taimset päritolu söödas sisalduva kuivaine osakaaluna.
- 1.4.4. Teatavate söödamaterjalide ja ainete kasutamine söödas
- Mahepõllumajandusliku sööda töötlemisel ja mahepõllumajanduslike loomade toitmiseks võib kasutada ainult selliseid loomset päritolu mahepõllumajanduslikke söödamaterjale ning söödamaterjale ja söödalisandeid, mis on artikli 19 kohaselt mahepõllumajanduslikus tootmises lubatud.
- 1.5. Tervishoid
- 1.5.1. Haiguste ennetamine
- 1.5.1.1. Haiguste ennetamine põhineb tõugude ja liinide valikul, karjakasvatustaval, kõrgekvaliteedilisel söödal ja liikumisel, asjakohasel loomkoormusel ning pidamisel asjakohastes hügieenitingimustes.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1305/2013, 17. detsember 2013, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487).

- 1.5.1.2. Immunoloogiliste veterinaarravimite kasutamine on lubatud.
- 1.5.1.3. Keemiliselt sünteesitud allopaatiliste veterinaarravimite või antibiootikumide kasutamine haiguste ennetamiseks on keelatud.
- 1.5.1.4. Kasvu soodustamiseks või toodangu suurendamiseks mõeldud ainete (sealhulgas antibiootikumid, koktsidiostaatikumid ja muud kunstlikud kasvusoodustajad) kasutamine ning hormoonide või samalaadsete ainete kasutamine paljunemise reguleerimiseks (nt inna esilekutsumine või sünkroonimine) või muul eesmärgil on keelatud.
- 1.5.1.5. Kui loomi hangitakse mittemahepõllumajanduslikest tootmisüksustest, rakendatakse olenevalt kohalikest oludest erimeetmeid, nagu sõeluuringud või karantiin.
- 1.5.1.6. Loomapidamishoonete ja sisseseadete puhastamiseks ja desinfitseerimiseks võib kasutada puhastus- ja desinfitseerimisvahendeid ainult juhul, kui need on artikli 19 alusel mahepõllumajanduslikus tootmises lubatud.
- 1.5.1.7. Laudad, sulud, seadmed ja riistad peavad olema nõuetekohaselt puhastatud ja desinfitseeritud, et vältida nakkuste levikut ning haigusekandjate tekkimist. Väljaheide, uriin ning söömata jäänud või mahapudenunud toit tuleb eemaldada nii sageli kui vaja, et minimeerida lõhna tekkimist ning vältida putukate või näriliste signemist. Putukate ja muude kahjurite hävitamiseks hoonetes ja teistes rajatistes, kus loomi peetakse, võib kasutada rodentitsiide (ainult lõksudes) ja tooteid, mis on artikli 19 alusel mahepõllumajanduslikus tootmises lubatud.
- 1.5.2. Veterinaarravi
- 1.5.2.1. Kui hoolimata loomatervishoiu tagamiseks võetud ennetusmeetmetest loom haigestub või saab vigastada, tuleb teda viivitamata ravida.
- 1.5.2.2. Haigusi ravitakse kohe nende ilmnemisel, et vältida loomade piinlemist. Vajaduse korral ja rangeid nõudeid järgides ning veterinaarjärelevalve ametniku järelevalve all võib kasutada keemiliselt sünteesitud allopaatilisi veterinaarravimeid, sealhulgas antibiootikume, kui fütoterapeutilised, homöopaatilised ja muud tooted selleks ei sobi. Eelkõige sätestatakse piirangud seoses ravikuuri kestuse ja keeluaegadega.
- 1.5.2.3. Keemiliselt sünteesitud allopaatiliste veterinaarravimite või antibiootikumide asemel tuleb kasutada mineraalsöötaid ja artikli 19 kohaselt mahepõllumajanduslikus tootmises lubatud toitaineliseid ning taimravitooteid ja homöopaatilisi tooteid, kui nende ravitoime asjaomase loomaliigi ja haiguse puhul on tõhus.
- 1.5.2.4. Välja arvatud juhul, kui on tegemist vaktsineerimisega, parasiitidevastase ravi või kohustuslike haigustõrjeprogrammidega, mille puhul loomale või loomarühmale antakse üle kolme keemiliselt sünteesitud allopaatilise veterinaarravimi, sealhulgas antibiootikumid, 12 kuu jooksul või üle ühe ravikuuri, kui loomade tootliku elutsükli pikkus on alla aasta, ei tohi asjaomaseid loomi või nendest saadud tooteid müüa mahepõllumajandusliku toodanguna ning loomadele tuleb määrata punktides 1.2 ja 2 osutatud üleminekuajad.
- 1.5.2.5. Keeluaeg loomale tavalistes kasutustingimustes allopaatilise veterinaarravimi manustamise ja sellest loomast mahepõllumajanduslike toiduainete tootmise vahel peab olema kaks korda nii pikk kui direktiivi 2001/82/EÜ artiklis 11 osutatud keeluaeg või 48 tundi, kui keeluaega ei ole määratud.

- 1.5.2.6. Lubatud on liidu õigusaktide alusel ette nähtud ravi, mis on seotud inimeste ja loomade tervise kaitsega.
- 1.6. Loomapidamis- ja -kasvatustavad
- 1.6.1. Hoone soojustus, küte ja ventilatsioon peavad tagama, et õhuringlus, tolmusisaldus, temperatuur, suhteline õhuniiskus ja gaasisisaldus püsib tasemel, mis tagab loomade heaolu. Hoones peab olema piisav loomulik õhuvahetus ning piisavalt päevavalgust.
- 1.6.2. Loomade pidamine laudas ei ole kohustuslik sellistes piirkondades, kus ilmastikutingimused võimaldavad loomi väljas pidada. Loomadele tuleb võimaldada pidev juurdepääs vabaõhualale, eelistatult rohumaale, kui ilmastikutingimused ning maapinna seisukord seda lubavad ja kui liidu õigusaktide põhjal ei ole kehtestatud inimeste ja loomade tervise kaitsega seotud piiranguid ja kohustusi. Loomadel peab olema kehvade ilmastikutingimuste korral võimalik minna varjualusesse või varjulisse kohta.
- 1.6.3. Hoonete loomkoormus peab tagama loomade mugavuse, üldise heaolu ja liigiomaste vajaduste rahuldamise, mis eelkõige sõltuvad loomaliigist ja -tõust ning loomade vanusest. Arvestada tuleb ka loomade käitumistavasid, mis sõltuvad eelkõige loomarühma suurusest ning loomade soost. Optimaalse loomkoormusega tuleb tagada loomade üldine heaolu, jättes neile piisavalt ruumi vabalt seista, kergesti lamama heita, end ümber pöörata, puhastada, võtta kõiki loomupäraseid asendeid ja teha kõiki loomulikke liigutusi, nagu sirutused ja tiibade lehvitamine.
- 1.6.4. Lautade ja vabajalutusalaade miinimumpindala ja muud eri liiki ja eri omadustega loomade pidamise tingimused on sätestatud punktides 2.1.4, 2.2.4, 2.3.4 ja 2.4.5.
- 1.6.5. Vabaõhualad võivad olla osaliselt kaetud. Verandasid ei käsitata vabaõhualana.
- 1.6.6. Kogu loomkoormus ei tohi ületada piirmäära 170 kg lämmastikku põllumajandusmaa hektari kohta aastas.
- 1.6.7. Sobiva punktis 1.6.6 osutatud loomkoormuse kindlaksmääramiseks kehtestab pädev asutus punktis 1.6.6 osutatud piirmääraga samaväärsed loomühikud, võttes aluseks iga spetsiifilise loomakasvatuse nõudega seotud arv näitajad.
- 1.7. Loomade heaolu
- 1.7.1. Kõikidel loomapidamisega seotud töötajatel peavad olema vajalikud põhiteadmised ja -oskused loomade tervise ja heaolu kohta.
- 1.7.2. Kasvatustavad, sealhulgas loomkoormus, ja pidamistingimused peavad olema sellised, et loomade arengualased, füsioloogilised ja etoloogilised vajadused on täidetud.
- 1.7.3. Loomadele tuleb võimaldada pidev juurdepääs vabaõhualale, eelistatult rohumaale, kui ilmastikutingimused ning maapinna seisukord seda lubavad ja kui liidu õigusaktide põhjal ei ole kehtestatud inimeste ja loomade tervise kaitsega seotud piiranguid ega kohustusi.
- 1.7.4. Karja suurust piiratakse eesmärgiga minimeerida karjamaade paljakssöömist, mulla kinnitrappimist, erosiooni või loomade või nende sõnniku põhjustatud reostust.
- 1.7.5. Kui kohaldatakse artikli 8 lõiget 5 ja käesoleva osa punkti 1.4.2.2, peetakse mahepõllumajanduslikke loomi eraldi muudest loomadest.

- 1.7.6. Kariloomade lõastamine või teistest eraldamine on keelatud, välja arvatud üksikute loomade puhul piiratud ajavahemikuks, kui see on põhjendatud veterinaarloomatundlustega. Pädevad asutused võivad lubada karja lõastamist mikroettevõtetes, kui karja ei ole võimalik hoida nende käitumuslike vajadustega sobivates rühmades, tingimusel et loomad pääsevad karjatamisperioodiks karjamaale ja vähemalt kaks korda nädalas vabaõhualale, kui karjatamine ei ole võimalik.
- 1.7.7. Eluskarja veo kestust minimeeritakse.
- 1.7.8. Mis tahes kannatuste tekitamine viiakse miinimumini looma kogu eluea jooksul, sealhulgas tapmise ajal.
- 1.7.9. Loomade vigastamine on keelatud.
- 1.7.10. Looma kannatusi tuleb minimeerida piisava anesteesia ja/või valutustamisega ning sellega, et toiminguid teevad kvalifitseeritud töötajad ja loom on toimingu jaoks kõige sobivamas eas.
- 1.7.11. Füüsiline kastreerimine on lubatud toodete kvaliteedi ning traditsiooniliste tootmistavade säilitamiseks, ent selleks tuleb kasutada sobivat anesteesiat või valutustamist, toiminguid peavad tegema kvalifitseeritud töötajad ja loom peab olema toimingu jaoks kõige sobivamas eas.
- 1.7.12. Loomi tuleb peale ja maha laadida ilma nende sundimiseks mis tahes liiki elektrilisi stimulaatoreid kasutamata. Allopaatiliste rahustite kasutamine enne vedu või veo ajal on keelatud.

2. Teatavate loomaliikide suhtes kehtivad nõuded

2.1. Veise-, lamba- ja kitsekasvatus

2.1.1. Üleminek

Selleks et veiseid, lambaid ja kitsi ning neilt saadud tooteid saaks käsitada mahepõllumajanduslikuna, tuleb käesolevas määruses sätestatud tootmiseeskirju rakendada:

- (a) veiseliha tootmise suhtes 12 kuud, kuid mitte vähem kui loomade kolmveerandi eluea ulatuses;
- (b) lammaste ja kitsede puhul ning piima tootmiseks kasutatavate loomade puhul 6 kuud.

2.1.2. Loomasööd

Loomasööda suhtes kehtivad järgmised eeskirjad:

- (a) veised, lambad ja kitsed peavad pääsema karjamaale rohutu sööma alati, kui tingimused seda võimaldavad;
- (b) olenemata punktist a peavad üle aasta vanused pullid pääsema karjamaale või vabaõhualale;
- (c) kui veised, lambad ja kitsed pääsevad karjamaale karjatamisajal ning kui talvine laudasüsteem võimaldab loomadele piisavalt liikumisvabadust, võib loobuda kohustusest lasta loomi talvekuudel vabaõhualale;
- (d) välja arvatud punktis 1.4.2.2 osutatud iga-aastase rändkarjatamise ajal, peab vähemalt 90 % söödast pärinema samast tootmisüksusest või kui see ei ole

võimalik, olema toodetud koostöös teiste mahepõllumajanduslike majapidamistega samas piirkonnas;

- (e) veise-, lamba- ja kitsekasvatussüsteemid peavad põhinema karjamaade maksimaalsel kasutamisel vastavalt nende kasutamise võimalustele eri aastaegadel. Vähemalt 60 % veiste, lammaste ja kitsede igapäevase ratsiooni kuivainest peab koosnema koresöödast värske või kuivsööda või silona. Piimandusloomade puhul lubatakse lüpsiperioodi alguses vähendada kõnealust määra 50 %ni maksimaalselt kolmeks kuuks;
- (f) emapiimast toituvate veiste, lammaste ja kitsede söötmisel tuleb eelistada muule toidule emapiima, veiste puhul vähemalt kolm kuud ning lammaste ja kitsede puhul vähemalt 45 päeva.

2.1.3. Pidamise eritingimused

Pidamistingimuste suhtes kehtivad järgmised eeskirjad:

- (a) veiste, lammaste ja kitsede pidamiskoha põrand peab olema sile, kuid mitte libe; Veiste, lammaste ja kitsede jaoks ette nähtud minimaalsest sisepindalast, mis on kindlaks määratud punkti 2.1.4 tabelis, vähemalt pool peab olema jäik, st mitte rest- ega võrkpõrand;
- (b) pidamiskohas peab olema mugav, pehme ja kuiv lebamis-/puhkekoht, mis on piisavalt suur ja jäiga konstruktsiooniga, mitte võrkpõrandaga. Puhkepaigas peab olema avar ja kuiv, allapanuga lebamiskoht. Allapanu peab koosnema põhust või muust nõuetekohasest looduslikust materjalist. Allapanu võib parendada või rikastada mineraalainetega, mida on artikli 19 kohaselt lubatud kasutada mahepõllumajanduslikus tootmises väetisena või mullaomaduste parandajana;
- (c) olenemata nõukogu direktiivi 2008/119/EÜ⁴ artikli 3 lõike 1 esimese lõigu punktist a ja artikli 3 lõike 1 teisest lõigust, on keelatud pidada üle ühe nädala vanuseid vasikaid eraldi latrites, välja arvatud üksikud loomad piiratud ajavahemikus, kui see on põhjendatud veterinaarloomatsetustega.

2.1.4. Loomkoormus

Maksimaalne veiste, lammaste ja kitsede arv hektari kohta on järgmine:

Klass või liik	Maksimaalne loomade arv hektari kohta vastavalt 170 kg lämmastikule hektari kohta aastas
Nuumvasikad	5
Muud alla aasta vanused veised	5
Vähemalt ühe-, kuid vähem kui kaheaastased pullid	3,3
Vähemalt ühe-, kuid vähem kui kaheaastased lehmad	3,3
Vähemalt kaheaastased pullid	2

⁴ Nõukogu direktiiv 2008/119/EÜ, 18. detsember 2008, milles sätestatakse vasikate kaitse miinimumnõuded (ELT L 10, 15.1.2009, lk 7)

Aretusmullikad	2,5
Nuummullikad	2,5
Lüpsilehmad	2
Praagitud lüpsilehmad	2
Muud lehmad	2,5
Kitsed	13,3
Uted	13,3

Lautade ja vabajalutusalaade miinimumpindala ja muud veiste, lammaste ja kitsede pidamistingimuste näitajad on järgmised:

	Sisepindala (loomade kasutuses olev netopindala)		Välisala pindala (jalutusala, v.a karjamaad)
	Minimaalne eluskaal (kg)	m ² looma kohta	m ² looma kohta
Aretus- ja nuumveised	kuni 100	1,5	1,1
	kuni 200	2,5	1,9
	kuni 350	4,0	3
	üle 350	5 m ² ning minimaalselt 1 m ² 100 kg kohta	5 m ² ning minimaalselt 1 m ² 100 kg kohta
Lüpsilehmad		6	4,5
Sugupullid		10	30
Lambad ja kitsed		1,5 m ² lamba või kitse kohta	2,5
		0,35 m ² lamba- või kitsetalle kohta	2,5 m ² , minimaalselt 0,5 m ² lamba-/kitsetalle kohta

2.2. Hobuslaste kasvatus

2.2.1. Üleminek

Selleks et hobuslasi ning neilt saadud tooteid saaks käsitada mahepõllumajanduslikuna, tuleb käesolevas määruses sätestatud tootmiseeskirju rakendada:

- (a) hobuslaste liha tootmise puhul 12 kuud, kuid mitte vähem kui loomade kolmveerandi eluea ulatuses;
- (b) piima tootmiseks kasutatavate loomade puhul 6 kuud;

2.2.2. Loomasööt

Loomasööda suhtes kehtivad järgmised eeskirjad:

- (a) hobuslased peavad pääsema karjamaale rohtu sööma alati, kui tingimused seda võimaldavad;
- (b) kui hobuslased pääsevad karjamaale karjatamisajal ning kui talvine laudasüsteem võimaldab loomadele piisavalt liikumisvabadust, võib loobuda kohustusest lasta loomi talvekuudel vabaõhualale;
- (c) välja arvatud punktis 1.4.2.2 osutatud iga-aastase rändkarjatamise ajal, peab vähemalt 90 % söödast pärinema samast tootmisüksusest või kui see ei ole võimalik, olema toodetud koostöös teiste mahepõllumajanduslike majapidamistega samas piirkonnas;
- (d) hobuslaste kasvatamise süsteemid peavad põhinema karjamaade maksimaalsel kasutamisel vastavalt nende ligipääsetavusele eri aastaaegadel. Vähemalt 60 % hobuslaste igapäevase ratsiooni kuivainest peab koosnema koresöödast värske või kuivsööda või silona;
- (e) emapiimast toituvate hobuslaste söötmisel tuleb eelistada muule toidule emapiima, mitte üle kolme kuu.

2.2.3. Pidamise eritingimused

Pidamistingimuste suhtes kehtivad järgmised eeskirjad:

- (a) hobuslaste pidamiskoha põrand peab olema sile, kuid mitte libe. Hobuslaste jaoks ette nähtud minimaalsest sisepindalast, mis on kindlaks määratud punkti 2.2.4 tabelis, vähemalt pool peab olema jäik, st mitte rest- ega võrkpõrand;
- (b) pidamiskohas peab olema mugav, pehme ja kuiv lebamis-/puhkekoht, mis on piisavalt suur ja jäiga konstruktsiooniga, mitte võrkpõrandaga. Puhkepaigas peab olema avar ja kuiv, allapanuga lebamiskoht. Allapanu peab koosnema põhust või muust nõuetekohasest looduslikust materjalist. Allapanu võib parendada või rikastada mineraalainetega, mida on artikli 19 kohaselt lubatud kasutada mahepõllumajanduslikus tootmises väetisena või mullaomaduste parandajana.

2.2.4. Loomkoormus

Maksimaalne hobuslaste arv hektari kohta on järgmine:

Klass või liik	Maksimaalne loomade arv hektari kohta vastavalt 170 kg lämmastikule hektari kohta aastas
Üle kuue kuu vanused hobuslased	2

Lautade ja vabajalutusala miinimumpindala ja muud hobuslaste pidamistingimuste näitajad on järgmised:

	Sisepindala (loomade kasutuses olev netopindala)		Välisala pindala (jalutusala, v.a karjamaa)
	Minimaalne eluskaal (kg)	m ² looma kohta	m ² looma kohta
Aretus- ja nuumhobuslased	kuni 100	1,5	1,1

	kuni 200	2,5	1,9
	kuni 350	4,0	3
	üle 350	5 m ² ning minimaalselt 1 m ² 100 kg kohta	5 m ² ning minimaalselt 0,75 m ² 100 kg kohta

2.3. Seakasvatus

2.3.1. Üleminek

Selleks et sigu ning neilt saadud tooteid saaks käsitada mahepõllumajanduslikuna, tuleb käesolevas määruises sätestatud tootmiseeskirju rakendada vähemalt kuus kuud.

2.3.2. Loomasööt

Loomasööda suhtes kehtivad järgmised eeskirjad:

- (a) vähemalt 60 % söödast peab olema pärit samast tootmisüksusest või juhul, kui see ei ole võimalik, olema toodetud koostöös teiste mahepõllumajanduslike majapidamiste või söödakäitlejatega samas piirkonnas;
- (b) emapiimast toituvaid sigu tuleb sööta, eelistades muule toidule emapiima, mitte üle 40 päeva;
- (c) sigade päevasele söödaratsioonile tuleb lisada koresööta värske või kuivsööda või silona.

2.3.3. Pidamise eritingimused

Pidamistingimuste suhtes kehtivad järgmised eeskirjad:

- (a) sigade pidamiskoha põrand peab olema sile, kuid mitte libe. Sigade jaoks ette nähtud minimaalsest sisepindalast, mis on kindlaks määratud punkti 2.3.4 tabelis, vähemalt pool peab olema jäik, st mitte rest- ega võrkpõrand;
- (b) sigade pidamiskohas peab olema mugav, pehme ja kuiv lebamis-/puhkekoht, mis on piisavalt suur ja jäiga konstruktsiooniga, mitte võrkpõrandaga. Puhkepaigas peab olema avar ja kuiv, allapanuga lebamiskoht. Allapanu peab koosnema põhust või muust nõuetekohasest looduslikust materjalist. Allapanu võib parendada või rikastada mineraalainetega, mida on artikli 19 kohaselt lubatud kasutada mahepõllumajanduslikus tootmises väetisena või mullaomaduste parandajana;
- (c) emiseid tuleb kasvatada rühmades, välja arvatud tiinuse lõppjärgus ja imetamise ajal;
- (d) pörsaid ei tohi pidada ülestikku asetatud sulgudes ega pörsapuurides;
- (e) jalutuskohtades peavad sead saama püherdada ja tuhnida. Tuhnimiseks võib kasutada mitmesuguseid substraate.

2.3.4. Loomkoormus

Maksimaalne sigade arv hektari kohta on järgmine:

Klass või liik	Maksimaalne loomade arv hektari kohta vastavalt 170 kg lämmastikule hektari kohta aastas
----------------	---

Põrsad	74
Aretusemised	6,5
Nuumsead	14
Muud sead	14

Lautade ja vabajalutuslade miinimumpindala ja muud sigade pidamistingimuste näitajad on järgmised:

	Sisepindala (loomade kasutuses olev netopindala)		Välisala pindala (jalutusala, v.a karjamaa)
	Minimaalne eluskaal (kg)	m ² looma kohta	m ² looma kohta
Poegivad emised põrsastega kuni 40 päeva jooksul		7,5 m ² emise kohta	2,5
Nuumsead	kuni 50	0,8	0,6
	kuni 85	1,1	0,8
	kuni 110	1,3	1
Põrsad	üle 40 päeva vanad ja kuni 30 kg kaaluvad	0,6	0,4
Aretussead		2,5 m ² emise kohta	1,9
		6 m ² kuldi kohta Kui sulge kasutatakse paaritamiseks: 10 m ² kuldi kohta	8,0

2.4. Kodulinnukasvatus

2.4.1. Üleminek

Selleks et kodulinde ning neilt saadud tooteid saaks käsitada mahepõllumajanduslikuna, tuleb käesolevas määruses sätestatud tootmiseeskirju rakendada:

- (a) alla kolme päeva vanustena sissetoodud kodulindude liha tootmise puhul 10 nädalat;
- (b) munade tootmiseks kasutatavate kodulindude puhul 6 nädalat.

2.4.2. Kodulindude päritolu

Kodulinde tuleb pidada kuni minimaalse eani või nad peaksid pärinema aeglaselt kasvavate kodulindude liinidest, nagu on määratlenud pädev asutus. Kui

põllumajandustootja ei kasuta aeglase kasvuga liine, on minimaalne tapavanus järgmine:

- (a) 81 päeva kanade puhul;
- (b) 150 päeva kohikukkede puhul;
- (c) 49 päeva pekingi partide puhul;
- (d) 70 päeva emaste muskuspartide puhul;
- (e) 84 päeva isaste muskuspartide puhul;
- (f) 92 päeva sinikaelpartide puhul;
- (g) 94 päeva pärlikanade puhul;
- (h) 140 päeva isaste kalkunite või küpsetamiseks mõeldud hanede puhul ning
- (i) 100 päeva emaste kalkunite puhul.

2.4.3. Loomasööd

Loomasööda suhtes kehtivad järgmised eeskirjad:

- (a) vähemalt 60 % söödast peab olema pärit samast tootmisüksusest või juhul, kui see ei ole võimalik, olema toodetud koostöös teiste mahepõllumajanduslike majapidamiste või söödakäitlejatega samas piirkonnas;
- (b) päevasele söödaratsioonile tuleb lisada koresööta värske või kuivsööda või silona.

2.4.4. Pidamise eritingimused

Pidamistingimuste suhtes kehtivad järgmised eeskirjad:

- (a) kodulinde ei tohi pidada puuris;
- (b) veelinnud peavad pääsema ojasse, tiiki, järve või basseini, kui ilmastiku- ja hügieenitingimused seda lubavad, et looma liigiomased vajadused ja heaolunõuded oleksid rahuldatud; kui ilmastikutingimused seda ei luba, peavad nad pääsema vee juurde, kuhu nad saavad sulestiku puhastamiseks kasta oma pea;
- (c) kodulinnud peavad pääsema vabaõhualale vähemalt kolmandikul oma elueast. Kodulindude vabaõhualad peavad olema põhiliselt taimestikuga kaetud, kaitserajatistega varustatud ning võimaldama loomadel kergesti pääseda nõuetekohase arvu joogikünade juurde;
- (d) kui liidu õigusaktide alusel kehtestatud piirangute või kohustuste tõttu hoitakse kodulinde siseruumides, peab neil olema alaline juurdepääs piisavas koguses koresöödale ja sobivale materjalile, et rahuldada nende etoloogilisi vajadusi;
- (e) kõik kodulinnukasvatustes kasutatavad hooned peavad vastama järgmistele nõuetele:
 - i) vähemalt kolmandik põrandapinnast peab olema jäik, st mitte rest- või võrkpõrand, ning kaetud õlgedest, puulaastudest, liivast või turbast allapanuga;

- ii) munakanadele mõeldud linnukasvatushoonetes peab piisavalt suurt osa kanadele mõeldud põrandapinnast saama kasutada lindude väljaheidete kogumiseks;
 - iii) kodulinnud peavad saama kasutada linnurühmade ja lindude arvule sobivat arvu õrsi vastavalt punktis 2.4.5 kodulinnukasvatuse jaoks sätestatud lautade ja vabajalutusalaade miinimumpindalale ja muudele pidamiskohtade näitajatele;
 - iv) hoone välispiirides, sh verandas, peavad olema lindude suurusele vastavate mõõtmetega sisse- ja väljapääsuluugid, mille üldpikkus peab olema vähemalt neli meetrit linnukasvatushoone iga 100 m² kohta. Kui hoonel on veranda, peab sisemiste, st maja ja veranda vaheliste väljapääsuluukide üldpikkus olema kaks meetrit 100 m² kohta. Linnud peavad verandale pääsema kogu ööpäeva jooksul;
 - v) kodulinnukasvatushooned tuleb ehitada nii, et lindudel on lihtne pääseda vabaõhualale, s.t et maksimumkaugus mis tahes hoones asuvast punktist lähima välise väljapääsuluugini ei tohi olla üle 15 m;
 - vi) mitmekorruselistes süsteemides ei tohi olla üle kolme korruse kasutatavat pinda, esimene korrus kaasa arvatud. Korruste või vahepealsete alade, nt pesitsemisalade kaugus üksteisest ei tohi olla üle ühe meetri. Kõrgematelt korrustelt peab olema võimalik sõnnikut eemaldada automaatsüsteemi abil;
- (f) päevavalgusele lisaks võib kasutada kunstlikku valgustust kuni 16-tunnise valge aja tagamiseks nii, et öine pidev puhkeaeg, mil kunstlikku valgustust ei kasutata, kestab vähemalt kaheksa tundi;
- (g) pärast iga kodulinnupartii üleskasvatamist tuleb hooned lindudest tühjendada. Selle aja jooksul tuleb hooned ja sisseseade puhastada ning desinfitseerida. Peale selle tuleb pärast iga kodulinnupartii üleskasvatamist lasta vabaaladel puhata liikmesriigi kindlaksmääratava ajavahemiku jooksul, et taimestik saaks taastuda. Kõnealuseid nõudeid ei kohaldata, kui kodulinde ei kasvatata partiina, ei peeta vabaalal ja kui nad saavad terve päeva vabalt ringi liikuda.

2.4.5. Loomkoormus

Maksimaalne loomade arv hektari kohta on järgmine:

Klass või liik	Maksimaalne loomade arv hektari kohta vastavalt 170 kg lämmastikule hektari kohta aastas
Broilerid	580
Munakanad	230

Lautade ja vabajalutusalaade miinimumpindala ja muud *Gallus gallus* liiki kuuluvate lindude pidamistingimuste näitajad on järgmised:

	<i>Aretuslinnud / vanemkari</i>	<i>Noorkari</i>		<i>Nuumlinnud</i>		<i>Kohikuked</i>	<i>Kihid</i>
Vanus	Aretuslinnud	Noorkanad	Noorkanad 9–18	Noorlinnud	Lõppnuumal linnud	22–150	Munakanad alates 19

		0–8 nädalat	nädalat	0–21 päeva	22– 81 päeva	päeva	nädalast
Siseruumides peetavate lindude arv (lindu kasutatava pinna m ² kohta)	6 lindu	24 lindu, seejuures eluskaaluga kuni 21 kg/m ²	15 lindu, seejuures eluskaaluga kuni 21 kg/m ²	20 lindu, seejuures eluskaaluga kuni 21 kg/m ²	10 lindu, seejuures eluskaaluga kuni 21 kg/m ²	10 lindu, seejuures eluskaaluga kuni 21 kg/m ²	6 lindu
Ruum õrrel (cm)							18
Mitmekorruseliste süsteemide lisamõõtmised esimese korruse m ² kohta (sh veranda, kui sellele on tagatud juurdepääs kogu ööpäeva jooksul)	9 lindu	36 lindu, veranda välja arvatud	22 lindu	Tavaliselt ei kasutata			9 lindu
Karja maksimumsuurus	3 000, isaslinnud sealhulgas	10 000*	3 300	10 000*	4 800	2 500	3 000
Loomkoormus vabaalal (m ² /lindu), tingimusel et ei ületata ülemmäära 170 kg lämmastikku hektari kohta aastas	4	1	4	1	4	4	4

* võib jagada kolmeks 3 000 linnuga partiiks või kaheks 4 800 linnuga partiiks

Lautade ja vabajalutuslade miinimumpindala ja muusse kui *Gallus gallus* liiki kuuluvate lindude pidamistingimuste täiendavad näitajad on järgmised:

	Kalkunid		Haned	Pardid				Pärilkana d
Liik	Isaslinnud	Emaslinnud	Kõik	Pekingi pardid	Isased muskuspardid	Emased muskuspardid	Sinikael-pardid	Kõik
Siseruumides peetavate lindude arv (lindu kasutatava pinna m ² kohta)	10 lindu, seejuures eluskaaluga kuni 21 kg/m ²	10 lindu, seejuures eluskaaluga kuni 21 kg/m ²	10 lindu, seejuures eluskaaluga kuni 21 kg/m ²	10 lindu, seejuures eluskaaluga kuni 21 kg/m ²	10 lindu, seejuures eluskaaluga kuni 21 kg/m ²	10 lindu, seejuures eluskaaluga kuni 21 kg/m ²	10 lindu, seejuures eluskaaluga kuni 21 kg/m ²	10 lindu, seejuures eluskaaluga kuni 21 kg/m ²
Ruum õrrel (cm)	40	40	Tavaliselt ei	Tavaliselt ei	40	40	Tavaliselt ei kasutata	20

			kasutata	kasutata				
Karja maksimumsuurus	2 500	2 500	2 500	4 000 (emaslinnud) 3 200 (isaslinnud)	3 200	4 000	3 200	5 200
Loomkoormus vabaalal (m ² /lind), tingimusel et ei ületata ülemmäära 170 kg lämmastikku hektari kohta aastas	10	10	15	4,5	4,5	4,5	4,5	4

2.4.6. Pääs vabaõhualale

Vabaõhualale pääsu suhtes kehtivad järgmised eeskirjad:

- kodulinnud peavad pääsema vabaõhualale vähemalt kolmandikul oma elueast. Eelkõige peab neil päevasel ajal olema pidevalt võimalik pääseda vabaõhualale alates võimalikult varasest east, kui füsioloogilised ja füüsilised tingimused seda lubavad, välja arvatud juhul, kui liidu õigusaktide alusel on kehtestatud ajutised piirangud;
- kodulindude vabaõhualad peavad olema põhiliselt kaetud mitmekesise taimestikuga ja varustatud kaitserajatistega ning võimaldama lindudel kergesti pääseda nõuetekohase arvu joogikünade juurde. Vabaõhuala taimestik tuleb korrapärase ajavahemike tagant eemaldada, et vähendada toitainete ülekülluse tekkimise ohtu. Vabaõhuala ei tohi ulatuda üle 150 m raadiuse kodulinnukasvatushoone lähimast väljapääsuluugist. Kuni 350 meetrine raadius kodulinnukasvatushoone lähimast väljumisluugist on siiski lubatud, kui kogu vabaalal on ühtlaste vahemaade järel piisav arv varjualuseid (ühe hektari kohta vähemalt neli varjualust) ja joogikünasid;
- kui kasvatusalal on sööta vähe, nt pikaajalise lumekatte või põuperioodi tõttu, tuleb kodulindude toidule lisada koresööta;
- kui liidu õigusaktide alusel kehtestatud piirangute või kohustuste tõttu hoitakse kodulinde siseruumides, peab neil olema alaline juurdepääs piisavas koguses koresöödale ja sobivale materjalile, et rahuldada nende etoloogilisi vajadusi.

2.4.7. Loomade heaolu

Eluslindudelt sulgede kitkumine on keelatud.

2.5. Mesindus

2.5.1. Üleminek

Mesindustoodete müümisel võib mahepõllumajanduslikule tootmisele viidata ainult juhul, kui käesoleva määruse kohaseid mahepõllumajandusliku tootmise eeskirju on täidetud vähemalt aasta jooksul.

Üleminekuperioodil tuleb vaha asendada mahepõllumajanduslikust mesindusest pärineva vahaga.

2.5.2. Mesilaste päritolu

Tuleks eelistada *Apis mellifera* ja nende kohalike ökotüüpide kasutamist.

2.5.3. Loomasööt

Loomasööda suhtes kehtivad järgmised eeskirjad:

- (a) tootmisperioodi lõpus tuleb jätta tarudesse talvitamiseks piisav mee- ja õietolmuvaru;
- (b) mesilasperede söötmine on lubatud ainult juhul, kui ilmastikutingimused ohustavad mesilasperede säilimist. Mesilasi tuleb sööta mahepõllumajandusliku mee, mahepõllumajanduslike suhkrusiirupite või mahepõllumajandusliku suhkruga.

2.5.4. Spetsiifilised haiguste ennetamise ja veterinaarravi eeskirjad mesinduses

Haiguste ennetamise ja veterinaarravi suhtes mesinduses kehtivad järgmised eeskirjad:

- (a) kärjeraamide, tarude ja kargede kaitsmiseks eelkõige taimekahjustajate eest on lubatud kasutada ainult rodentitsiide (kasutamiseks ainult lõksudes) ja artikli 19 kohaselt mahepõllumajanduslikus tootmises lubatud sobivaid tooteid;
- (b) füüsikalised meetodid mesilate desinfitseerimiseks, näiteks auru või lahtise tulega, on lubatud;
- (c) lesehaudme hävitamine on lubatud üksnes varroalesta *Varroa destructor* nakkuse isoleerimiseks;
- (d) kui mesilaspered jäävad kõigist eespool nimetatud ennetusmeetmetest hoolimata haigeiks või saavad nakkuse, tuleb neid viivitamata ravida ning vajaduse korral võib need paigutada eraldatud mesilatesse;
- (e) varroalestaga *Varroa destructor* nakatumise korral võib kasutada sipelghapet, piimhapet, äädikhapet ja oblikhapet, samuti mentooli, tümooli, eukalüptooli ja kamprit;
- (f) kui mesilasperede ravis kasutatakse keemiliselt sünteetiliselt allopaatilisi ravimeid, tuleb ravitavad mesilaspered paigutada eraldatud mesilatesse ning kogu mesilasvaha asendada mahepõllumajanduslikust mesindusest pärineva vahaga. Seejärel kehtestatakse kõnealuste mesilasperede suhtes punktis 2.5.1 sätestatud aastane üleminekuperiood
- (g) punkti f ei kohaldata artikli 19 kohaselt mahepõllumajanduslikus tootmises lubatud toodete suhtes.

2.5.5. Mesilaste pidamise eritingimused

Pidamistingimuste suhtes kehtivad järgmised eeskirjad:

- (a) mesilad paigutatakse piirkondadesse, kus on tagatud, et nektari- ja õietolmuallikad koosnevad põhiliselt mahepõllumajanduslikest kultuuridest või, kui see on asjakohane, looduslikest taimedest või muudel kui mahemeetoditel majandatud metsadest või taimedest, mida on töödeldud ainult keskkonda vähemõjutavatel meetoditel;

- (b) mesilad paigutatakse piisavalt kaugele allikatest, mis võivad põhjustada mesindussaaduste saastumist või mõjuda halvasti mesilaste tervisele;
- (c) mesila peab asuma kohas, mida kolme km raadiuses ümbritsevad nektari- ja õietolmuallikad koosnevad põhiliselt mahepõllumajanduskultuuridest või looduslikest taimedest või kultuuridest, mida on töödeldud keskkonda vähe mõjutavate meetoditega, mis on samaväärsed määruse (EL) nr 1305/2013 artiklites 28 ja 30 sätestatud meetoditega, mis ei mõjuta mesindussaaduste käsitamist mahepõllumajanduslikuna. Need nõuded ei kehti selliste piirkondade suhtes, kus ei toimu õitsemist, või kui tarud on puhkeolekus;
- (d) tarud ja mesinduses kasutatavad materjalid peavad olema põhiliselt looduslikust materjalist, mis ei tekita keskkonna ega mesindussaaduste saastamise ohtu.

2.5.6. Mesindustavade suhtes kehtivad erieeskirjad

Mesindustavade suhtes kehtivad järgmised eeskirjad:

- (a) uute kärjepõhjade valmistamiseks kasutatav mesilasvaha peab pärinema mahepõllumajanduslikust tootmisüksusest;
- (b) tarudes võib kasutada ainult looduslikke saadusi, nagu taruvaik, vaha ja taimeõlid;
- (c) keemiliste sünteetiliste repellentide kasutamine meevurritamise ajal on keelatud;
- (d) lesehauet sisaldavaid kärke ei tohi meevurritamiseks kasutada;
- (e) mesindust ei käsitata mahepõllumajanduslikuna, kui sellega tegeletakse piirkondades või aladel, mille liikmesriik on määranud piirkonnaks või alaks, kus mahepõllumajanduslik mesindus ei ole võimalik.

2.5.7. Loomade heaolu

Loomade heaolu suhtes kehtivad järgmised eeskirjad:

- (a) mesindussaaduste kogumisel on keelatud mesilaste hävitamine kärgedes;
- (b) mesilaste kõndistamine, näiteks emamesilaste tiibade kärpimine, on keelatud.

III osa. Merevetikate ja vesiviljelusloomade tootmise eeskirjad

1. Mõisted

Käesolevas osas kasutatakse järgmisi mõisteid:

- (1) „kinnise veekasutusega vesiviljelusrajatis” – täieliku veeringlusega rajatis, milles vesiviljelus toimub suletud keskkonnas maismaal või laeval ning kus vesiviljelusloomade keskkonna stabiliseerimiseks kasutatakse püsivat välist energiaallikat;
- (2) „taastuvatest energiaallikatest saadud energia” – taastuvad mittefossiilsed energiaallikad, nagu tuuleenergia, päikeseenergia, geotermiline energia, laineenergia, loodeteenergia, hüdroenergia, prügilagaas, reoveepuhasti gaas ja biogaasid;
- (3) „haudemaja” – rajatis, kus vesiviljelusloomi, eelkõige merikogerlasi ja koorikloomi, aretatakse, inkubeeritakse ning varasel eluetapil kasvatatakse;

- (4) „edasikasvatusrajatis” – koht, kus loomi kasvatatakse pärast inkubeerimist ja enne kaubakalakasvatust. Kõnealune kasvatusetapp viiakse lõpule tootmistsükli esimese kolmandiku jooksul, v.a liikide puhul, kes teevad läbi laskujaks kasvamise protsessi;
- (5) „reostus” – ainete või energia otsene või kaudne veekeskkonda juhtimine, nagu on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivides 2000/60/EÜ⁵ ja 2008/56/EÜ⁶, vetes, mille suhtes kõnealuseid direktiive kohaldatakse;
- (6) „polükultuur” – kahe või enama tavaliselt eri troofilistel tasemetel asuva liigi kasvatamine samas viljelusüksuses;
- (7) „tootmistsükel” – kasvatatava vesiviljeluslooma või merevetika eluiga varaseimast eluetapist (vesiviljeluslooma puhul alates viljastatud marjast) kuni väljapüügini;
- (8) „kohalikud liigid” – liigid, mis ei ole võõrliigid ega piirkonnast puuduvad liigid vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 708/2007,⁷ sh selle määruse IV lisas loetletud liigid;
- (9) „asustustihedus” – vesiviljelusloomade eluskaal kuupmeetri vee kohta kaubakalakasvatuse igas etapis ning lestaliste ja krevettide puhul kaal ruutmeetri pinna kohta.

2. Üldnõuded

- 2.1. Tootmine peab toimuma kohtades, mis ei saastu mahepõllumajanduslikus tootmises lubamatute toodete või ainete ega asjaomaste saaduste mahepõllumajanduslikku laadi ohustavate saasteainetega.
- 2.2. Mahepõllumajanduslikud tootmisüksused peavad olema mittemahepõllumajanduslikest tootmisüksustest piisavalt eraldatud ja üksteisest liikmesriigi määratud ohutus kauguses, kui ohutud kaugused on kindlaks määratud. Selliste eraldamismeetmete puhul võetakse aluseks looduslikud tingimused, eraldi veejaotussüsteemid, vahemaad, looded ning asjaomase mahepõllumajandusliku tootmisüksuse asukoht voolusuuna suhtes (vastu- või päri voolu). Merevetikate tootmist ei käsitata mahepõllumajanduslikuna, kui sellega tegeletakse piirkondades või aladel, mille liikmesriik on määranud merevetikate mahepõllumajanduslikuks tootmiseks sobimatuks piirkonnaks või alaks.
- 2.3. Selleks et määrata kindlaks asjaomase tootmisüksuse ja selle lähiümbruse seisund ning tootmise tõenäoline mõju, tuleb iga uue tootmisteggevuse puhul, millele taotletakse mahepõllumajanduslikku luba ning mille käigus toodetakse üle 20 tonni vesiviljelustooteid aastas, hinnata selle tegevuse keskkonnamõju proportsionaalselt asjaomase tootmisüksusega. Ettevõtja esitab keskkonnamõju hinnangu asjaomasele kontrolliasutusele või kontrollorganile. Keskkonnamõju hinnangu sisu peab

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/60/EÜ, 23. oktoober 2000, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik (EÜT L 327, 22.12.2000, lk 1).

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2008/56/EÜ, 17. juuni 2008, millega kehtestatakse ühenduse merekeskkonnapoliitika-alane tegevusraamistik (merestrategia raamdirektiiv) (ELT L 164, 25.6.2008, lk 19).

⁷ Nõukogu määrus (EÜ) nr 708/2007, 11. juuni 2007, võõrliikide ja piirkonnast puuduvate liikide kasutamise kohta vesiviljeluses (ELT L 168, 28.6.2007, lk 1).

põhinema Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2011/92/EL⁸ IV lisal. Kui tootmisüksuse keskkonnamõju on juba samaväärselt hinnatud, võib kasutada kõnealuse hindamise tulemusi.

- 2.4. Ettevõtja esitab vesiviljeluskultuuride ja merevetikate väljapüügi säästva majandamise kava, mis on proportsionaalne asjaomase tootmisüksusega.
- 2.5. Kava ajakohastatakse igal aastal ning selles esitatakse tegevuse keskkonnamõju ja tehtava keskkonnaseire üksikasjad ning loetletakse kavandatud meetmed, et minimeerida ümbritsevale vee- ja maismaakeskkonnale avalduvat kahjulikku mõju, sh vajaduse korral tootmistsükli jooksul või igal aastal eralduvat toitainete heitkogust. Kavas esitatakse tehnilise varustuse järelevalvet ja remonti käsitlevad andmed.
- 2.6. Vesiviljeluse ja merevetikate tootmisega tegelevad ettevõtjad koostavad säästva majandamise kava raames jäätmete vähendamise ajakava, mida rakendatakse alates tootmise algusest. Võimaluse korral kasutatakse jääksoojust vaid juhul, kui energia pärineb taastuvatest energiaallikatest. Merevetikate väljapüügi alustamisel hinnatakse üks kord nende biomassi.

3. Merevetikate suhtes kehtivad nõuded

Lisaks artiklites 7, 8, 9 ja 12 ja vajaduse korral 2. jaotises sätestatud üldistele tootmiseeskirjadele kohaldatakse merevetikate korjamise ja tootmise suhtes käesolevas 3. osas sätestatud eeskirju. Kõnealuseid eeskirju kohaldatakse *mutatis mutandis* kõikide paljurakuliste merevetikate, kogu paljurakulise fütoplanktoni ja kõikide mikrovetikate suhtes, mida kasutatakse vesiviljelusloomade söödana.

- 3.1. Üleminek
 - 3.1.1. Merevetikate väljapüügikoha üleminekuperiood on kuus kuud.
 - 3.1.2. Merevetikate tootmise üksuse üleminekuperiood on kuus kuud või üks täielik tootmistsüklil, olenevalt sellest, kumb on pikem.
 - 3.1.3. Üleminekuperioodi ajal võib vesiviljelusettevõtte siiski olla jagatud selgelt eraldiseisvateks üksusteks, millest kõiki ei juhitata mahepõllumajandusliku tootmise põhimõtetest lähtuvalt. Merevetikate tootmise puhul võib kasutada samu liike, tingimusel et tootmisüksused on piisavalt eraldatud.
- 3.2. Merevetikate kasvatamise eeskirjad
 - 3.2.1. Looduslikult meres kasvavate merevetikate ja nende osade kogumist käsitatakse mahepõllumajandusliku tootmisena tingimusel, et:
 - (a) kasvukohad peavad olema direktiivi 2000/60/EÜ⁹ määratluse kohaselt ökoloogiliselt kvaliteetsed ega tohi olla tervise seisukohast ebasobivad;
 - (b) korjamine ei mõjuta oluliselt loodusliku ökosüsteemi stabiilsust ega liikide säilimist korjamispiirkonnas.

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2011/92/EL, 13. detsember 2011, teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta (ELT L 26, 28.1.2012, lk 1).

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2006/113/EÜ, 12. detsember 2006, karpide elukeskkonna vee nõutava kvaliteedi kohta (ELT L 376, 27.12.2006, lk 14).

- 3.2.2. Merevetikate kasvatamist käsitatakse mahepõllumajanduslikuna, kui seda tehakse rannikualadel, mille keskkonna- ja tervishoiualased näitajad on vähemalt võrdsed punkti 3.2.1 alapunktis a esitatutega. Lisaks kohaldatakse järgmisi tootmiseeskirju:
- (a) kasutatakse säästlikke tavasid tootmise kõigil etappidel alates noorvetikate kogumisest kuni saagikoristuseni;
 - (b) ulatusliku genofondi säilitamise tagamiseks tuleb korrapäraselt koguda looduslikke noorvetikaid, et täiendada tehistingimustes kasvatatud kultuurmaterjali varusid;
 - (c) väetisi võib kasutada üksnes tehistingimustes toimuva kasvatamise puhul ja ainult juhul, kui neid on lubatud mahepõllumajanduslikus tootmises selleks otstarbeks kasutada.
- 3.3. Merevetikate kasvatus
- 3.3.1. Kui merevetikaid kasvatatakse meres, kasutatakse üksnes keskkonnas leiduvaid looduslikke toitaineid või mahepõllumajanduslikust vesiviljelusloomade tootmisest (soovitavalt lähedal asuvatest polükultuurirajatistest) saadud toitaineid.
- 3.3.2. Maismaal asuvates väliste toitainetallikatega rajatistes peab olema võimalik kontrollida, et heitvee toitaainesisaldus on võrdne väljastpoolt saadud vee toitaainesisaldusega või sellest väiksem. Kasutada on lubatud üksnes selliseid taimseid või mineraalseid toitaineid, mis artikli 19 kohaselt on mahepõllumajanduslikus tootmises lubatud.
- 3.3.3. Merevetikate asustustihedus ja tootmistegevuse intensiivsus registreeritakse ning veekeskkonna terviklikkus säilitatakse sellega, et ei ületata merevetikate suurimat kogust, mis ei kahjusta keskkonda.
- 3.3.4. Võimaluse korral taaskasutatakse või võetakse ringlusesse köied ja muud merevetikate kasvatamisel kasutatavad seadmed.
- 3.4. Looduslike merevetikate säästev väljapüük
- 3.4.1. Merevetikate väljapüügi alustamisel tuleb üks kord hinnata nende biomassi.
- 3.4.2. Raamatupidamisaruandeid hoitakse tootmisüksuses või tööruumides, et võimaldada ettevõtjal kindlaks teha ja kontrolliasutusel või kontrollorganil kontrollida, et tootjad on tarninud üksnes käesoleva määruse kohaselt toodetud looduslikke merevetikaid.
- 3.4.3. Väljapüük toimub sellisel viisil, et saagi kogus ei mõjuta oluliselt veekeskkonna seisundit. Merevetikate taastumise võimaldamiseks ja kaaspüügi vältimiseks võetakse meetmeid, mis käsitlevad väljapüügimeetodit, miinimumsuurust, vanust, paljunemistsükli või järelejäänud merevetikate suurust.
- 3.4.4. Kui merevetikaid püütakse jagatud või ühises koristuspiirkonnas, tehakse kättesaadavaks dokumendid, mis tõendavad, et kogusaak vastab käesoleva määruse nõuetele.

4. Vesiviljelusloomade suhtes kehtivad nõuded

Lisaks artiklites 7, 8, 9 ja 12 sätestatud üldistele tootmiseeskirjadele kohaldatakse punktis 4.1.5.10 osutatud kalade, vähkide, okasnahksete ja limuste suhtes käesolevas 4. osas sätestatud eeskirju. Neid eeskirju kohaldatakse *mutatis mutandis* zooplanktoni, pisivähkide, keriloomade, usside ja muude söödana kasutatavate veeloomade suhtes.

4.1. Üldnõuded

4.1.1. Üleminek

4.1.1.1. Vesiviljelusüksuste, sh olemasolevate vesiviljelusloomade tootmise üksuste suhtes kohaldatakse järgmisi üleminekuperioode:

- (a) 24 kuud rajatiste puhul, mida ei saa veest tühjendada, puhastada ega desinfitseerida;
- (b) 12 kuud rajatiste puhul, mis on veest tühjendatud või kasutamata hoitud;
- (c) 6 kuud rajatiste puhul, mis on veest tühjendatud, puhastatud ja desinfitseeritud;
- (d) 3 kuud avatud veekasutusega rajatiste, sealhulgas kahepoolmeliste limuste kasvatamiseks kasutatavate rajatiste puhul.

4.1.1.2. Üleminekuperioodi ajal võib vesiviljelusettevõtte siiski olla jagatud selgelt eraldiseisvateks üksusteks, millest kõiki ei juhitata mahepõllumajandusliku tootmise põhimõtetest lähtuvalt. Vesiviljelusloomade tootmise puhul võib kasutada samu liike, tingimusel et tootmisüksused on piisavalt eraldatud.

4.1.2. Vesiviljelusloomade päritolu

4.1.2.1. Vesiviljelusloomade päritolu suhtes kehtivad järgmised eeskirjad:

- (a) mahepõllumajanduslik vesiviljelus peab põhinema mahepõllumajanduslikust sugukarjast ja mahepõllumajanduslikest majapidamistest pärit noorloomade kasvatamisel;
- (b) kasutada tuleb kohalikke liike ja aretamise eesmärk peab olema saada liine, mis on kasvatustingimustega paremini kohanenud, tagades hea tervisliku seisundi ja heaolu ning söödavarude hea kasutamise. Kontrolliasutusele või kontrollorganile tuleb esitada liikide päritolu ja käitlemist tõendavad dokumendid;
- (c) kasutada tuleb liike, mis on vastupidavad ja mida on võimalik kasvatada ilma looduslike populatsioonide oluliselt kahjustamata;
- (d) ettevõttesse võib tuua loodusest püütud või mittemahepõllumajanduslikke vesiviljelusloomi geenipopulatsiooni täiustamiseks. Kõnealuseid loomi tuleb kasvatada mahepõllumajanduslikult vähemalt kolme kuu jooksul enne nende kasutamist tõuaretuse eesmärgil.

4.1.2.2. Aretamise kohta kehtivad järgmised eeskirjad:

- (a) hormoonide ja nende derivaatide kasutamine on keelatud;
- (b) ühesooliste liinide tootmist, välja arvatud käsitsi väljavahimine, polüploidisuse indutseerimist, kunstlikku hübriidiseerimist ja kloonimist ei kasutata;
- (c) valida tuleb sobivad liinid;
- (d) vajaduse korral tuleb sätestada sugukarja majandamise, tõuaretuse ja noorloomade tootmise tingimused konkreetsete liikide puhul.

4.1.3. Loomasööt

4.1.3.1. Kala-, vähi- ja okasnahksete sööda suhtes kehtivad järgmised eeskirjad:

- (a) loomi tuleb sööta söödaga, mis vastab looma toitainevajadustele tema arengu eri etappidel;
- (b) söötmisrežiimide väljatöötamisel tuleb arvesse võtta järgmisi esmatähtsaid tegureid:
 - i) loomatervis ja loomade heaolu;
 - ii) kõrge tootekvaliteet, sh toitaineline koostis, millega tagatakse söögikõlbliku lõpptoota kõrge kvaliteet;
 - iii) väike keskkonnamõju;
- (c) sööda taimne osa peab olema pärit mahepõllumajanduslikust tootmisest ja sööda veeloomadest valmistatud osa peab olema pärit kalavarude säästvast kasutamisest;
- (d) taimset päritolu mittemahepõllumajanduslikke söödamaterjale, loomset ja mineraalset päritolu söödamaterjale, söödalisandeid, teatavaid loomasöödana kasutatavaid tooteid ja abiaineid kasutatakse ainult juhul, kui nende kasutamine mahepõllumajanduslikus tootmises on lubatud käesoleva määruse alusel;
- (e) kasvustimulaatoreid ja sünteetilisi aminohappeid ei tohi kasutada;
- (f) kasutada on lubatud üksnes selliseid mineraalsöödasid, mis artikli 19 kohaselt on mahepõllumajanduslikus tootmises lubatud;
- (g) mahepõllumajanduslikus vesiviljeluses võib kasutada ainult II osa punktis 1.4.4 osutatud söödalisandeid, teatavaid loomasöödana kasutatavaid tooteid ja töötlemise abiaineid.

4.1.3.2. Kahepoolmeliste limuste ja muude liikide puhul, mida ei söödeta, vaid mis toituvad looduslikust planktonist, kehtivad järgmised eeskirjad:

- (a) sellised filtrijad loomad rahuldavad kogu oma toitumisvajaduse looduslikult, välja arvatud haudejaamades ja kasvualadel kasvatatavad noorloomad;
- (b) kasvukohad peavad olema direktiivi 2000/60/EÜ määratluse kohaselt ökoloogiliselt kvaliteetsed.

4.1.3.3. Lihatoiduliste vesiviljelusloomade sööta käsitlevad erieeskirjad

Lihatoiduliste vesiviljelusloomade sööda puhul tuleb esmatähtsaks pidada järgmist päritolu söötasid:

- (a) vesiviljelusest pärit mahepõllumajanduslik sööt;
- (b) kalade, vähkide või limuste mahepõllumajandusliku vesiviljeluse jääkidest saadud kalajahu ja kalaõli;
- (c) kalajahu, kalaõli ja kaladest pärinevad koostisosad, mis on saadud säästva kalanduse raames inimtoiduks püütud kalade, vähkide või limuste jääkidest;
- (d) kalajahu, kalaõli ja kaladest pärinevad koostisosad, mis on saadud säästva kalanduse raames püütud tervetest kaladest, vähkidest või limustest ja mida ei kasutata inimtoiduks;
- (e) mahepõllumajanduslikud taimsed või loomsed söödamaterjalid; taimne materjal ei tohi ületada 60 % kogukoostisosadest.

4.1.3.4. Teatavate vesiviljelusloomade sööda suhtes kehtivad erieeskirjad

Maismaavete kalade, viburhännaklaste ja mageveekrevettide ning troopika mageveekalade söötmise suhtes kehtivad järgmised eeskirjad:

- (a) neile antakse tiikides ja järvedes looduslikult leiduvat sööta;
- (b) kui punktis a osutatud looduslike söödavarude kogused ei ole piisavad, võib kasutada soovitatavalt samas kasvanduses kasvatatud mahepõllumajanduslikku taimset sööta või merevetikaid. Ettevõtjad hoiavad alles lisa sööda kasutamise vajadust tõendavad dokumendid;
- (c) kui looduslikke söödavarusid punkti b kohaselt täiendatakse, siis punkti 4.1.5.10 alapunktis g nimetatud liikide ja pangaasiuse (*Pangasius* spp.) söödakogus võib sisaldada kuni 10 % ulatuses kalajahu või -õli, mis pärineb säästvast kalandusest.

4.1.4. Tervishoid

4.1.4.1. Haiguste ennetamine

Haiguste ennetamise suhtes kehtivad järgmised eeskirjad:

- (a) haiguste ennetamiseks tuleb loomi pidada optimaalsetes tingimustes – selleks on vaja valida sobiv koht, võttes muu hulgas arvesse eri liikide vajadusi seoses vee hea kvaliteedi, voolukiiruse ja veevahetuse määraga, kasvanduse optimaalse planeerimisega, heade kasvatus- ja majandamistavade kohaldamisega, sealhulgas vajadust ruume regulaarselt puhastada ja desinfitseerida, tagada kõrgekvaliteediline sööt, valida asjakohane asustustihedus ning sobivad tõud ja liinid;
- (b) immunoloogiliste veterinaarravimite kasutamine on lubatud;
- (c) loomatervishoiu korralduse kavas tuleb esitada bioturvalisusmeetmete ja taudide ennetamise tavade üksikasjad, sealhulgas kirjalik nõusolek asjaomase tootmisüksusega proportsionaalse tervishoiualase nõustamise kohta vesiviljelusloomade tervishoiu eest vastutavateelt pädevatelt teenistustelt, kes külastavad asjaomast kasvandust vähemalt korra aastas ning kahepoolmeliste koorikloomade puhul vähemalt korra kahe aasta jooksul;
- (d) hoidlaid, seadmeid ja riistu tuleb nõuetekohaselt puhastada ja desinfitseerida;
- (e) ummistavad organismid tuleb kõrvaldada üksnes mehaaniliselt või käsitsi ning vajaduse korral lasta tagasi merre kasvandusest piisavalt kaugel;
- (f) kasutada on lubatud üksnes selliseid tootmisseadmete ja -rajatiste puhastamis- ning desinfitseerimisaineid, mis artikli 19 kohaselt on mahepõllumajanduslikus tootmises lubatud.
- (g) Kasutamata hoidmise suhtes kehtivad järgmised eeskirjad:
 - i) pädev asutus määrab kindlaks, kas meres asuvate avatud veekasutusega hoidlate kasutamata hoidmine on vajalik, ning asjakohase aja, mida kohaldatakse iga tootmistsükli järel ning mille andmed registreeritakse;
 - ii) kasutamata hoidmine ei ole kohustuslik kahepoolmeliste limuste kasvatamise puhul;
 - iii) kasutamata hoidmise ajal tuleb sump või muu vesiviljelusloomade tootmisel kasutatav süsteem tühjendada ja desinfitseerida ning seda tuleb hoida tühjana kuni uue kasutuselevõtni;

- (h) vajaduse korral eemaldatakse söömata jäänud kalasööt, väljaheide ja surnud loomad viivitamata, et vältida olulist keskkonnakahju seoses vee kvaliteediga, minimeerida taudiohtu ning vältida putukate või näriliste ligitõmbamist;
- (i) ultravioletvalguse ja osooni kasutus on lubatud üksnes haudemajades ja edasikasvatusrajustistes;
- (j) ektoparasiitide bioloogiliseks tõrjeks kasutatakse eelkõige puhtamat kala.

4.1.4.2. Veterinaarravi

Veterinaarravi suhtes kehtivad järgmised eeskirjad:

- (a) haigusi tuleb ravida kohe nende ilmnemisel, et vältida loomade piinlemist; vajaduse korral ja rangeid nõudeid järgides ning veterinaarjärelevalve ametniku järelevalve all võib kasutada keemiliselt sünteesitud allopaatilisi veterinaarravimeid, sealhulgas antibiootikume, kui fütoterapeutilised, homöopaatilised ja muud tooted selleks ei sobi. Vajaduse korral sätestatakse piirangud seoses ravikuuri kestuse ja keeluaegadega;
- (b) lubatud on liidu õigusaktide alusel ette nähtud ravi, mis on seotud inimeste ja loomade tervise kaitsega;
- (c) kui tekib terviseprobleem vaatamata ennetusmeetmetele, mis on võetud loomade tervishoiu tagamiseks vastavalt määruse punktile 4.1.4.1, võib kasutada veterinaarravi järgmises eelistusjärjekorras:
 - i) taimedest, loomadest või mineraalidest saadud ainete homöopaatiline lahus;
 - ii) tuimastava mõjuta taimed ja nende ekstraktid ning
 - iii) sellised ained nagu mikroelemendid, metallid, immuunsust suurendavad looduslikud vahendid või lubatud probiootikumid;
- (d) teha võib kuni kaks allopaatilise ravi kuuri aastas, välja arvatud juhul, kui on tegemist vaksineerimisega või kohustuslike likvideerimisprogrammidega. Lühema kui aastase tootmistsükli puhul on siiski lubatud vaid üks allopaatilise ravi kuur aastas. Kui allopaatilise ravi nimetatud ravikuure ületatakse, ei tohi asjaomaseid vesiviljelusloomi müüa mahepõllumajandusliku tootena;
- (e) parasiitidevastast ravi, välja arvatud liikmesriikides rakendatavad kohustuslikud tõrjeprogrammid, võib teha kuni kaks korda aastas või korra aastas juhul, kui tootmistsükkel on lühem kui 18 kuud;
- (f) allopaatiliste veterinaarravimite kasutuse ja punkti d kohase parasiitidevastase ravi (sh kohustuslike tõrje- ja likvideerimisprogrammide raames tehtav ravi) keeluaeg on kaks korda nii pikk kui seadusega ettenähtud keeluaeg, millele on osutatud direktiivi 2001/82/EÜ artiklis 11, või 48 tundi, kui keeluaega ei ole määratud;
- (g) veterinaarravimite kasutamisest tuleb teatada kontrolliasutusele või kontrollorganile enne loomade turustamist mahepõllumajandusliku toodanguna. Töödeldud loomad peavad olema selgelt äratuntavad.

4.1.5. Loomapidamis- ja -kasvatustavad

- 4.1.5.1. Keelatud on vesiviljelusloomade tootmise rajatised, mis on kinnise veekasutusega, välja arvatud haudemajad ja edasikasvatuserajatised või mahepõllumajanduslike söödaorganismidena kasutatavate liikide tootmise rajatised.
- 4.1.5.2. Vee kunstlik soojendamine või jahutamine on lubatud üksnes haudemajades ja edasikasvatuserajatises. Looduslikku puurauguvett võib vee soojendamiseks või jahutamiseks kasutada kõikidel tootmisetappidel.
- 4.1.5.3. Vesiviljelusloomade kasvukeskkonnas on vastavalt vesiviljelusloomade liigiomastele vajadustele loodud järgmised tingimused:
- (a) loomade heaolu tagamiseks peab olema piisavalt ruumi ja vajaduse korral peab asustustihedus olema minimaalne;
 - (b) loomi tuleb hoida kvaliteetses, piisava voolukiiruse, veevahetusemäära ja hapnikutasemega vees ning metaboliitide sisaldus tuleb hoida väike;
 - (c) loomi tuleb hoida liigi vajadustele vastavates temperatuuri- ja valgustingimustes, võttes arvesse geograafilist asukohta;
- mageveekalade puhul peab põhi olema võimalikult sarnane looduslikele tingimustele.
- Karpkalade puhul peab põhjaks olema looduslik muld.
- 4.1.5.4. Veehoidlad tuleb planeerida ja ehitada selliselt, et neis voolava vee kiirus ning nende füsioloogilised parameetrid kaitsevad loomade tervist ja heaolu ning vastavad loomade käitumisvajadustele.
- 4.1.5.5. Maismaal asuvad kasvatamisüksused peavad vastama järgmistele tingimustele:
- (a) läbivoolusüsteemide puhul peab olema võimalik jälgida ja kontrollida nii sisse- kui ka väljavoolava vee kvaliteeti ja voolukiirust;
 - (b) vähemalt viiel protsendil perimeetrist (maapinna ja vee kokkupuuteala) peab olema looduslik taimkate.
- 4.1.5.6. Kõik meres asuvad hoidlad peavad vastama järgmistele tingimustele:
- (a) nende asukohas peab olema piisav vee voolukiirus ja sügavus ning veevahetusemäär, et avaldada merepõhjale ja lähedalasuvale veekogule võimalikult väikest mõju;
 - (b) sumpade planeering, ehitus ja hooldus peavad vastama tootmiskoha keskkonnatingimustele.
- 4.1.5.7. Hoidlate rajamisel, nende asukoha valimisel ja nende käitamisega tuleb minimeerida loomade väljapääsemise oht.
- 4.1.5.8. Kalade või vähekide väljapääsemise korral tuleb võtta asjakohased meetmed, et vähendada mõju kohalikule ökosüsteemile, sh vajaduse korral uuesti kinnipüüdmine. Kõnealuste kasutuste kohta tuleb alles hoida tõendavad dokumendid.
- 4.1.5.9. Kui vesiviljelusloomi kasvatatakse kalatiikides, peavad kasvandused olema varustatud looduslike puhastuslodude, settetiikide, biofiltrite või mehaaniliste filtritega jääktoitainete kogumiseks või neis kasutatakse selliseid merevetikaid või -loomi (kahepoolmelisi ja vetikaid), mis aitavad heitvee kvaliteeti parandada. Vajaduse korral tuleb heitvett korrapäraselt kontrollida.
- 4.1.5.10. Asustustihedus

Kui hinnatakse, milline on asustustiheduse mõju kasvatatavate kalade heaolule, tuleb jälgida kalade seisundit (nt uimekahjustused, muud vigastused, kasvukiirus, käitumine ja üldine tervislik seisund) ning veekvaliteeti.

Asustustihedus peab olema sätestatud vastavalt liigile või liikide rühmadele.

(a) Lõhelaste mahepõllumajanduslik tootmine magevees:

asjaomased liigid: meriforell (*Salmo trutta*), vikerforell (*Oncorhynchus mykiss*), ameerika paalia (*Salvelinus fontinalis*), lõhe (*Salmo salar*), arktika paalia (*Salvelinus alpinus*), harjus (*Thymallus thymallus*), järvepaalia (*Salvelinus namaycush*), doonau taimen (*Hucho hucho*)

Tootmissüsteem	Edasikasvatusega tegelevate kasvanduste vesi peab olema pärit avatud veekasutusega süsteemist. Voolukiirus peab kindlustama loomade vähemalt 60 % küllastuse hapnikuga ning tagama nende mugavuse ja kasvanduse heitvee väljavoolu.
Suurim asustustihedus	Allpool nimetatata lõheliste liigid: alla 15 kg/m ³ . Lõhe: 20 kg/m ³ Meriforell ja vikerforell: 25 kg/m ³ Arktika paalia: 20 kg/m ³

(b) Lõhelaste mahepõllumajanduslik tootmine merevees:

asjaomased liigid: lõhe (*Salmo salar*), meriforell (*Salmo trutta*), vikerforell (*Oncorhynchus mykiss*)

Suurim asustustihedus	Võrksumpades 10 kg/m ³
-----------------------	-----------------------------------

(c) Tursa (*Gadus morhua*) ja muude tursklaste, huntahvena (*Dicentrarchus labrax*), kuld-merikogre (*Sparus aurata*), kotkaskala (*Argyrosomus regius*), hariliku kammelja (*Psetta maxima* (= *Scophthalmus maximus*)), hariliku pagruse (*Pagrus pagrus* (= *Sparus pagrus*)), kotkaskalalase (*Sciaenops ocellatus*) ja muude merikogerlaste (*Sparidae*) ning küülikkalade (*Siganus* spp.) mahepõllumajanduslik tootmine.

Tootmissüsteem	Avatud veekasutusega hoidlates (võrksumbad ja -puurid) või maismaal paiknevates avatud süsteemides tagab merehoovuse väikseim kiirus kalade võimalikult suure heaolu.
Suurim asustustihedus	Muude kalade puhul, v.a kammeljas: 15 kg/m ³ Kammelja puhul: 25 kg/m ²

(d) Huntahvena, kuld-merikogre, kotkaskala, kefaalide (harilik meriärn) ja angerja (*Anguilla* spp.) mahepõllumajanduslik tootmine loodete aladel asuvates maasse kaevatud tiikides ning rannikul asuvates laguunides

Hoidla liik	Vesiviljelusloomade tootmise üksusteks muudetud tavapärased soolaluited ja samalaadsed loodete aladel asuvad maasse kaevatud tiigid.
-------------	--

Tootmissüsteem	Vee uuendamine peab olema piisav liikide heaolu tagamiseks. Vähemalt 50 % tammidest peavad olema taimkattega. Nõutud on märgalal asuvad puhastustiigid.
Suurim asustustihedus	4 kg/m ³

- (e) Tuura mahepõllumajanduslik tootmine magevees:
asjaomased liigid: Tuuralised (*Acipenseridae*)

Tootmissüsteem	Igas kasvatamisüksuses peab vee voolukiirus tagama loomade heaolu. Heitvee kvaliteet peab olema võrdväärne sissetuleva vee kvaliteediga.
Suurim asustustihedus	30 kg/m ³

- (f) Kalade mahepõllumajanduslik tootmine maismaavetes:
asjaomased liigid: karpkalad (*Cyprinidae*) ja teised sellega seotud liigid polükultuuri raames, sh ahven, haug, merihunt, siiad, tuur

Tootmissüsteem	Toodetakse kalatiikides, mida tuleb veest korrapäraselt tühjendada, ja järvedes. Järvedes toodetakse üksnes mahepõllumajanduslikul meetodil, sh põllukultuuride kasvatus kuivadel aladel. Kalapüügikohas peab olema puhta vee sisselaskekoht ning püügikoht peab olema nii suur, et kaladel oleks võimalikult mugav. Pärast püüki tuleb kala hoida puhtas vees. Tiikide ja järvede orgaaniliseks ja mineraalseks väetamiseks võib kasutada ainult selliseid väetisi ja mullaomaduste parandajaid, mis artikli 19 kohaselt on mahepõllumajanduslikus tootmises lubatud, kusjuures suurim kasutuskogus on 20 kg lämmastikku hektari kohta. Tootmisvees on keelatud veetaimede ja taimkatte tõrje sünteetiliste kemikaalide abil. Maismaavees asuvaid üksusi peavad ümbritsema loodusliku taimkattega alad, mis moodustavad puhvertsooni selliste maa-alade jaoks, mis ei ole seotud mahepõllumajandusliku vesiviljeluse nõuetele vastava kasvatusetgevusega. Kaubakalakasvatustes kasutatakse polükultuuri tingimusel, et järves kasvavate muude liikide puhul on täidetud käesolevates eeskirjades esitatud kriteeriumid.
----------------	--

Tootmismaht	Kõnealuseid liike võib toota kuni 1500 kg hektari kohta aastas.

- (g) Viburhännaklaste ja mageveekrevettide (*Macrobrachium* spp.) mahepõllumajanduslik tootmine

Tootmisüksus(t)e rajamine	Tootmisüksused peavad asuma steriilses savipiirkonnas, et minimeerida tiigiehituse keskkonnamõju. Tiigid tuleb ehitada looduses saadavast savist. Manglipuude hävitamine on keelatud.
Üleminekuperiood	Iga tiigi puhul kuus kuud, mis vastab kasvanduses toodetud kreveti tavalisele elueale.
Sugukarja päritolu	Pärast seda, kui tootmisüksus on tegutsenud kolm aastat, peab vähemalt pool sugukarjast olema pärit sellest tootmisüksusest. Ülejäänud loomad peavad olema säästvast kalandusest pärit patogeenvaba looduslik sugukari. Enne esimese ja teise põlvkonna kasutuselevõttu tuleb kasvanduses nende suhtes korraldada kohustuslikud sõeluuringud.
Silmavarre eemaldamine	Keelatud
Suurim asustustihedus ja tootmismaht	Paljunemine: kuni 22 järelvastset/m ² Suurim hetkeline biomass: 240 g/m ²

- (h) Limused ja okasnahksed

Tootmissüsteem	Õngejadad, parved, põhjakasvatus, võrgust kotid, sumbad, restid, rõngasvõrgud, bouchot' vaiad ja muud kasvatussüsteemid Kui rannakarplasi kasvatatakse parvedel, ei tohi rippuvaid kõisi olla rohkem kui üks kõis parve pinna iga ruutmeetri kohta. Rippuva kõie pikkus peab olema kuni 20 meetrit. Rippuvate kõite pealt ei tohi karpe harvendada tootmistsükli jooksul, siiski on lubatud rippuvate kõite jaotamine ilma loomkoormust väljapüügil suurendamata.
----------------	--

- (i) Troopilised mageveekalad: piimkala (*Chanos chanos*), tilapia (*Oreochromis* spp.), pangaasius (*Pangasius* spp.)

Tootmissüsteem	Tiigid ja sumbad
Suurim asustustihedus	<i>Pangasius</i> : 10 kg/m ³ <i>Oreochromis</i> : 20 kg/m ³

4.1.6. Loomade heaolu

4.1.6.1. Kõikidel vesiviljelusloomade pidamisega seotud töötajatel peavad olema vajalikud põhiteadmised ja -oskused loomade tervise ja heaolu kohta.

4.1.6.2. Vesiviljelusloomi käideldakse võimalikult vähe ja hoolikalt, kasutades nõuetekohaseid seadmeid ja eeskirju käitlemisega seotud stressi ja füüsilise kahju

vältimiseks. Sugukarja käitlemisel tekitatakse võimalikult vähe füüsilist kahju ja stressi ning vajaduse korral kasutatakse anesteasiat. Suuruse järgi sorteeritakse võimalikult harva ja vastavalt vajadusele, et tagada kalade heaolu.

4.1.6.3. Kunstliku valguse kasutamise suhtes kehtivad järgmised piirangud:

- (a) loomuliku päevavalguse pikendamiseks ei kasutata kunstlikku valgust rohkem kui 16 tundi päevas, välja arvatud paljundamise puhul. Kõnealuse ülempiiri puhul tuleb arvesse võtta geograafilisi tingimusi, kasvatatavate loomade etoloogilisi vajadusi ja üldist tervist;
- (b) ühelt valgusallikalt teisele ülemineku ajal tuleb vältida valgusintensiivsuse järsku muutmist, kasutades hämardatavaid lampe või taustavalgustust.

4.1.6.4. Aeratsiooni on lubatud kasutada loomade heaolu ja tervise tagamiseks tingimusel, et mehaaniliste aeraatorite puhul kasutatakse eelkõige taastuvatest energiaallikatest saadud energiat.

4.1.6.5. Hapniku kasutamine on lubatud üksnes järgmistel loomatervishoiu- ja heaolu nõuetega ning tootmise ja veo kriitiliste perioodidega seotud juhtudel:

- (a) temperatuuri tõusu, atmosfäärirõhu languse või juhusliku reostuse erandjuhud,
- (b) varude haldamisega seotud mittekorrapärased toimingud, nt proovivõtt ja sorteerimine,
- (c) kasvatatavate loomade ellujäämise tagamiseks.

4.1.6.6. Vesiviljelusloomade veo kestus tuleb asjakohaste meetmetega viia miinimumini.

4.1.6.7. Mis tahes kannatuste tekitamine viiakse miinimumini looma kogu eluea jooksul, sealhulgas tapmise ajal.

4.1.6.8. Kasutatakse tapmisviise, mille puhul kalad kaotavad teadvuse silmapilkselt ega tunne valu. Tapaeelne käitlemine peab olema selline, et välditakse vigastamist ja minimeeritakse samas kannatused ja stress. Optimaalse tapmisviisi valimisel tuleb arvesse võtta kalade eri suurust väljapüügi ajal ning liikide ja tootmiskohtade vahelisi erinevusi.

4.2. Limuste suhtes kehtivad erieeskirjad

4.2.1. Vastsete päritolu

Vastsete päritolu suhtes kehtivad järgmised eeskirjad:

- (a) Väljastpoolt tootmisüksuse piire saadud looduslikke vastseid võib kahepoolmeliste koorikloomade puhul kasutada tingimusel, et see ei tekita olulist keskkonnakahju, see on lubatud kohalike õigusaktidega ning vastsed pärinevad järgmistest allikatest:
 - i) limuste kogumise alused, mis ei pea tõenäoliselt talveilma käes vastu, või
 - ii) koorikloomade vastsete looduslikud kolooniad kogumiseks kasutatavatel vahenditel;
- (b) suure hiidaustri (*Crassostrea gigas*) puhul tuleb eelistada loomi, mis on aretatud selektiivselt, et vältida kudemist vabas looduses;

- (c) looduslike vastsete kogumisviis, -koht ja -aeg dokumenteeritakse, et oleks võimalik nende jälgitavus tagasi kuni kogumispiirkonnani.

4.2.2. Loomapidamistingimused ja -kasvatustavad

Pidamistingimuste ja kasvatustavade suhtes kehtivad järgmised eeskirjad:

- (a) kasvatada tohib samas veepiirkonnas mahepõllumajanduslike merikogerlaste ja merevetikatega. Kõnealust polükultuuri tuleb kirjeldada säästva majandamise kavas. Kahepoolmelisi limuseid tohib polükultuuri raames kasvatada ka koos kõhtjalgsete limustega (nt ranniklased);
- (b) kahepoolmelisi limuseid tuleb toota postide, ujukite või muude selgelt nähtavate märgistega piiritletud aladel ning alad tuleb vajaduse korral piirata võrgust kottide, sumpade või muude kunstlike vahenditega;
- (c) mahepõllumajanduslikud koorikloomade kasvandused peavad minimeerima säilitamise seisukohalt tähtsatele liikidele kaasnevaid riske. Röövlomade püügiks kasutatavad võrgud ei tohi kahjustada sukelduvaid linde.

4.2.3. Kasvatamine

Kasvatamise suhtes kehtivad järgmised eeskirjad:

- (a) rannakarplaste kasvatamist köitel või muude punkti 4.1.5.10 alapunktis h loetletud meetodite abil võib käsitada mahepõllumajandusliku tootmisena;
- (b) limuste põhjakasvatus on lubatud üksnes tingimusel, et kogumis- ja kasvatuskohtades ei kaasne sellega olulist keskkonnamõju. Võimalikult väikest keskkonnamõju tuleb tõendada kasutatavat ala käsitlevas uuringus ja aruandes, mille ettevõtja peab esitama kontrolliasutusele või kontrollorganile. Aruanne tuleb lisada säästva majandamise kavasse eraldi peatükina.

4.2.4. Majandamine

Majandamise suhtes kehtivad järgmised eeskirjad:

- (a) Tootmisel ei tohi asustustihedus ületada mittemahepõllumajanduslike koorikloomade asustustihedust asjaomases piirkonnas. Limuseid tuleb sorteerida, harvendada ja nende asustustihedust tuleb muuta vastavalt biomassile ning selleks, et tagada loomade heaolu ja toote kõrge kvaliteet;
- (b) ummistavad organismid tuleb kõrvaldada mehhaaniliselt või käsitsi ning lasta vajaduse korral tagasi merre limusekasvandusest piisavalt kaugel. Limuseid võib ummistavate organismide vastaseks kaitseks töödelda lubjalahusega ühe korra tootmistsükli jooksul.

4.2.5. Austrite kasvatamise erieeskirjad

Austreid võib kasvatada pukkalustel asuvates kottides. Need või muud austrite hoidmiseks kasutatavad süsteemid pannakse üles sellisel viisil, et need ei moodustaks täielikku tõket piki rannikuala. Tootmise optimeerimiseks asetatakse loomad ettevaatlikult alustele, mille asukoha valimisel on arvestatud loodetega. Tootmine peab vastama punkti 4.1.5.10 alapunktis h sätestatud nõuetele.

IV osa. Töödeldud toidu ja sööda tootmise eeskirjad

Lisaks artiklites 7, 9 ja 13 sätestatud üldistele tootmiseeskirjadele kohaldatakse töödeldud toidu ja sööda suhtes ka käesolevas osas sätestatud eeskirju.

1. Töödeldud toidu ja sööda tootmise üldnõuded

- 1.1. Toidu lisaaineid ja söödalisandid, töötlemise abiained ning muud toiduainete või sööda töötlemiseks kasutatavad ained ja koostisosad ning rakendatavad töötlemisviisid, nagu suitsutamine, peavad vastama hea tootmistava põhimõtetele¹⁰.
- 1.2. Töödeldud toitu või sööta tootvad ettevõtjad kehtestavad kriitiliste töötlemisetappide süstemaatilisel kindlaksmääramisel põhinevad asjakohased protseduurid ning uuendavad neid.
- 1.3. Punktis 1.2 osutatud protseduurid peavad alati tagama valmistatavate töödeldud toodete vastavuse käesolevale määrusele.
- 1.4. Ettevõtjad peavad järgima punktis 1.2 osutatud protseduure ja neid rakendama, eelkõige:
 - (a) võtma ennetusmeetmeid, et vältida lubamatute ainete ja toodetega saastumise ohtu;
 - (b) rakendama sobivaid puhastusmeetmeid, jälgima nende tõhusust ja registreerima vastavad toimingud;
 - (c) tagama, et turule ei viidaks mittemahepõllumajanduslikke tooteid mahepõllumajanduslikule tootmisele osutava märgistusega.
- 1.5. Mahepõllumajanduslike töödeldud toodete valmistamine tuleb ajas ja ruumis hoida eraldi mittemahepõllumajanduslike toodete valmistamisest. Kui asjaomases tootmisüksuses valmistatakse või hoitakse ka mittemahepõllumajanduslikke tooteid, peab ettevõtja:
 - (a) teatama sellest kontrolliasutusele või kontrollorganile;
 - (b) tegema toiminguid katkematult kogu partii valmistamise ajal eraldi kohas või eraldi ajal mittemahepõllumajanduslike toodetega tehtavatest samalaadsetest toimingutest;
 - (c) ladustama mahepõllumajanduslikke tooteid enne ja pärast toiminguid eraldi kohas või eraldi ajal mittemahepõllumajanduslikest toodetest;
 - (d) hoidma kättesaadavana ajakohastatavat registrit kõikidest toimingutest ja töödeldud kogustest;
 - (e) võtma meetmeid, mis on vajalikud, et identifitseerida partiisid ning vältida nende segi- või vahetusseminekut mittemahepõllumajanduslike toodetega;
 - (f) tegema toiminguid mahepõllumajanduslike toodetega ainult pärast tootmisseadmete asjakohast puhastamist.
- 1.6. Kasutada ei või tooteid, aineid ega meetodeid, mis taastaksid mahepõllumajandusliku toidu töötlemisel ja ladustamisel kaduma läinud omadusi, parandaksid kõnealuse toidu töötlemisel esinenud hooletuse tagajärgi või võiksid olla eksitavad selliste toodete tegeliku laadi osas, mida on kavas turustada mahepõllumajanduslikuna.

2. Töödeldud toidu tootmise suhtes kehtivad nõuded

¹⁰ Komisjoni 22. detsembri 2006. aasta määruse (EÜ) nr 2023/2006 (toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud materjalide ja esemete heade tootmistavade kohta) artikli 3 punktis a määratletud head tootmistavad (ELT L 384, 29.12.2006, lk 75).

2.1. Mahepõllumajanduslike töödeldud toiduainete koostis peab vastama järgmistele tingimustele:

- (a) toote valmistamiseks tuleb kasutada peamiselt põllumajandusliku päritoluga koostisosi; tegemaks kindlaks, kas toode on valmistatud peamiselt põllumajandusliku päritoluga koostisosadest, ei võeta arvesse sellele lisatud vett ega keedusoola;
- (b) toiduainetes kasutatakse konkreetsel toitumisasalasel eesmärgil ainult neid toidu lisaaineid, töötlemise abiaineid, lõhna- ja maitseaineid, vett, soola, mikroorganisme ja ensüüme sisaldavaid valmistisi, mineraale, mikroelemente, vitamiine ning aminohappeid ja teisi mikrotoitaineid, mis artikli 19 kohaselt on mahepõllumajanduslikus tootmises lubatud;
- (c) mahepõllumajanduslik koostisosa ei või esineda koos sama koostisosaga, mis on üleminekujärgus mahepõllumajanduslikule tootmisele või on mittemahepõllumajanduslik;
- (d) üleminekujärgus olevast põllumajanduslikust majapidamisest pärit taimedest toodetud toiduaine võib sisaldada vaid üht põllumajanduslikku päritolu taimset koostisosa.

2.2. Teatavate toodete ja ainete kasutamine toiduainete töötlemisel

2.2.1. Toiduainete töötlemlisel võib kasutada ainult punkti 2.1 alapunktis b ja punktides 2.2.2, 2.2.4 ja 2.2.5 osutatud tooteid ja aineid, välja arvatud veinitööstuse tooted ja ained, mille suhtes kohaldatakse V osa punkti 2, ja pärm, mille suhtes kohaldatakse VI osa punkti 1.3.

2.2.2. Toiduainete töötlemisel on lubatud kasutada järgmisi tooteid ja aineid:

- (a) toiduainete töötlemisel tavaliselt kasutatavad mikroorganismide preparaadid ja toiduensüümid; toidu lisaainetena kasutatavad toiduensüümid peavad olema artikli 19 kohaselt mahepõllumajanduslikus tootmises lubatud;
- (b) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1334/2008¹¹ artikli 3 lõike 2 punktides b ja d määratletud ained ja tooted, mis on nimetatud määruse artikli 15 lõike 1 punkti e ja artikli 16 kohaselt märgistatud kui „looduslik lõhna- ja maitseühend” või „looduslik lõhna- ja maitsepreparaat”;
- (c) liha ja munakoorte tembeldamise värvid kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1333/2008¹² artikliga 17;
- (d) joogivesi ja sool (põhikomponendid naatriumkloriid või kaaliumkloriid), mida üldiselt kasutatakse toiduainete töötlemisel,
- (e) mineraalid (sh mikroelemendid), vitamiinid, aminohapped ja muud mikrotoitained ainult juhul, kui nende kasutamine toiduaines on õigusnormide kohaselt nõutav.

2.2.3. Artikli 21 lõikes 3 osutatud arvutuskäigu suhtes kohaldatakse järgmisi eeskirju:

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1334/2008, 16. detsember 2008, mis käsitleb toiduainetes kasutatavaid lõhna- ja maitseaineid ning teatavaid lõhna- ja maitseomadustega toidu koostisosi ning millega muudetakse nõukogu määrust (EMÜ) nr 1601/91, määrusi (EÜ) nr 2232/96 ja (EÜ) nr 110/2008 ning direktiivi 2000/13/EÜ (ELT L 354, 31.12.2008, lk 34).

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1333/2008, 16. detsember 2008, toidu lisaainete kohta (ELT L 354, 31.12.2008, lk 16).

- (a) teatavaid artikli 19 kohaselt mahepõllumajanduslikus tootmises lubatud toidulisa aineid võetakse arvesse põllumajandusliku päritoluga koostisosana;
- (b) punktis 2.2.2 osutatud preparaate ja aineid ei võeta arvesse põllumajandusliku päritoluga koostisosana;
- (c) pärm ja pärmitooted võetakse arvesse põllumajandusliku päritoluga koostisosana.

2.2.4. Mahepõllumajanduslike toiduainete töötlemisel võib kasutada järgmisi mittemahepõllumajanduslikke põllumajandusliku päritoluga koostisosi:

- (a) loomsed saadused;
 - i) veeorganismid, mis ei ole pärit vesiviljelusest ja mida on lubatud kasutada mittemahepõllumajanduslike toiduainete valmistamises;
 - ii) želatiin;
 - iii) sooled;
- (b) töötlemata taimsed saadused ja nendest töötlemise abil valmistatud tooted:
 - i) toidukõlblikud viljad, pähklid ja seemned:
 - koolapähklid *Cola acuminata*;
 - ii) toidukõlblikud vürtsid ja maitsetaimed:
 - mädarõika seemned *Armoracia rusticana*;
 - värvisafloori õied *Carthamus tinctorius*;
 - ürt-allikkerss *Nasturtium officinale*;
 - iii) muud tooted:
 - vetikad, k.a merevetikad;
- (c) töödeldud taimsed saadused:
 - i) suhkrud, tärklised ja muud teraviljast ja mugulatest valmistatud tooted:
 - riispaber;
 - riisist ja vahataolisest maisist valmistatud tärklis, keemiliselt modifitseerimata;
 - ii) muud tooted:
 - rumm, ainult roosuhkru mahlast valmistatud.

2.2.5. Rasvu ja õlisid, rafineeritud või rafineerimata, kuid keemiliselt modifitseerimata, võib kasutada nende mittemahepõllumajanduslikul kujul, kui nende saamiseks on kasutatud muid taimi kui:

- kakao *Theobroma cacao*;
- kookospähkel *Cocos nucífera*;
- oliiv *Olea europaea*;
- päevalill *Helianthus annuus*;
- palm *Elaeis guineensis*;

– raps	<i>Brassica napus, rapa;</i>
– värvisaflor	<i>Carthamus tinctorius;</i>
– seesam	<i>Sesamum indicum;</i>
– soja	<i>Glycine max.</i>

3. Töödeldud sööda tootmise suhtes kehtivad nõuded

- 3.1. Mahepõllumajanduslikke või üleminekujärgus toodetud söödamaterjale ei kasutata mahepõllumajandusliku sööda koostises samal ajal muudel meetoditel toodetud samasuguste söödamaterjalidega.
- 3.2. Mahepõllumajanduslikus tootmises kasutatavaid või töödeldavaid söödamaterjale ei töödelda keemiliselt sünteesitud orgaaniliste lahuste abil.

V osa. Vein

1. Reguleerimisala

- 1.1. Lisaks artiklites 7, 8, 9 ja 14 sätestatud üldistele tootmiseeskirjadele kohaldatakse määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 1 lõikes 2 osutatud veinitööstuse mahepõllumajanduslike toodete tootmise suhtes käesolevas osas sätestatud eeskirju.
- 1.2. Kui käesolevas osas ei ole sõnaselgelt sätestatud teisiti, kohaldatakse komisjoni määrusi (EÜ) nr 606/2009¹³ ja (EÜ) nr 607/2009¹⁴.

2. Teatavate toodete ja ainete kasutamine

- 2.1. Veinitööstustooted peavad olema toodetud mahepõllumajanduslikust toorainest.
- 2.2. Veinitööstustoodete toomiseks võib kasutada ainult selliseid tooteid ja aineid, mis artikli 19 kohaselt on mahepõllumajanduslikus tootmises lubatud, sh töötlemise ja veinivalmistustavade ajal, tingimusel, et kohaldatakse määruses (EL) nr 1308/2013 ja määruses (EÜ) nr 606/2009 ja eelkõige selle määruse I lisa A osas sätestatud tingimusi ja piiranguid.

3. Veinivalmistustavad ja piirangud

- 3.1. Ilma et see piiraks 1. ja 2. jaotises ja punktides 3.2–3.5 esitatud konkreetsete keeldude ja piirangute kohaldamist, on lubatud üksnes sellised veinivalmistamise tavad, protsessid ja töötlused, mida kasutati enne 1. augustit 2010, arvestades piiranguid, mis on ette nähtud määruse (EÜ) nr 1308/2013 artikliga 80 ja artikli 83 lõikega 2 ning määruse (EÜ) nr 606/2009 artikliga 3, artiklitega 5–9 ja 11–14, samuti nimetatud määruste lisadega.
- 3.2. Keelatud on kasutada järgmisi veinivalmistamise tavasid, protsesse ja töötlusi:
 - (a) osaline kontsentreerimine jahutamise ja jahutamise vastavalt määruse (EÜ) nr 1308/2013 VIII lisa I osa B jao punkti 1 alapunktile c;

¹³ Komisjoni määrus (EÜ) nr 606/2009, 10. juuli 2009, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 479/2008 teatavad rakenduseeskirjad seoses viinamarjasaaduste kategooriate, veinivalmistustavade ja asjaomaste piirangutega (ELT L 193, 24.7.2009, lk 1).

¹⁴ Komisjoni määrus (EÜ) nr 607/2009, 14. juuli 2009, millega kehtestatakse üksikasjalikud rakenduseeskirjad nõukogu määrusele (EÜ) nr 479/2008 seoses teatavate veinitoodete kaitstud päritolunimetuste, kaitstud geograafiliste tähistega, traditsiooniliste nimetustega, märgistuse ja esitlusviisidega (ELT L 193, 24.7.2009, lk 60).

- (b) vääveldioksiidi kõrvaldamine füüsikaliste protsessidega vastavalt määruse (EÜ) nr 606/2009 I lisa A osa punktile 8;
 - (c) töötlemine elektrodialüüsiga veini viinhappelise stabiliseerimise tagamiseks vastavalt määruse (EÜ) nr 606/2009 I lisa A osa punktile 36;
 - (d) veini osaline alkoholitustamine vastavalt määruse (EÜ) nr 606/2009 I lisa A osa punktile 40;
 - (e) töötlemine katioonivahetajatega veini viinhappelise stabiliseerimise tagamiseks vastavalt määruse (EÜ) nr 606/2009 I lisa A osa punktile 43.
- 3.3. Järgmiste veinivalmistamise tavade, protsesside ja töötluste kasutamine on lubatud järgmistel tingimustel:
- (a) kuumtöötlemisel vastavalt määruse (EÜ) nr 606/2009 I lisa A osa punktile 2 ei tohi temperatuur olla kõrgem kui 70 °C;
 - (b) tsentrifuugimisel ja filtrimisel, kas inertse filtreerimisainega või ilma, vastavalt määruse (EÜ) nr 606/2009 I lisa A osa punktile 3 ei tohi pooride läbimõõt olla väiksem kui 0,2 mikromeetrit.
- 3.4. Järgmiste veinivalmistamise tavade, protsesside ja töötluste kasutamise vaatab komisjon uuesti läbi enne 1. augustit 2015 selleks, et nende kasutamine järk-järgult lõpetada või seda veelgi piirata:
- (a) kuumtöötlemised, nagu on osutatud määruse (EÜ) nr 606/2009 I lisa A osa punktis 2;
 - (b) ioonivahetusvaikude kasutamine, nagu on osutatud määruse (EÜ) nr 606/2009 I lisa A osa punktis 20;
 - (c) pöördosmoos vastavalt määruse (EÜ) nr 1308/2013 VIII lisa I osa B jao punkti 1 alapunktile b.
- 3.5. Määruste (EÜ) nr 1234/2007 või (EÜ) nr 606/2009 kohaste veinivalmistamise tavade, protsesside ja töötluste iga muudatust, mis tehakse pärast 1. augustit 2010, tohib mahepõllumajandusliku veini tootmisel kohaldada alles pärast selliste meetmete vastuvõtmist, mis on vajalikud käesoleva jaotisega 3 ette nähtud tootmiseeskirjade rakendamiseks, ja vajaduse korral pärast käesoleva määruse artikli 19 kohast hindamist.

VI osa. Toiduks või söödaks kasutatavad pärmid

Lisaks artiklites 7, 9 ja 15 sätestatud üldistele tootmiseeskirjadele kohaldatakse mahepõllumajandusliku pärmis ka käesolevas osas sätestatud eeskirju.

1. Üldnõuded

- 1.1. Mahepõllumajandusliku pärmis tootmiseks kasutatakse ainult mahepõllumajanduslikult toodetud substraate.
- 1.2. Mahepõllumajanduslik pärm ei või esineda mahepõllumajanduslikus toidus koos mittemahepõllumajandusliku pärmiga.
- 1.3. Mahepõllumajandusliku pärmis ja seda sisaldavate segude ja saaduste tootmisel võib kasutada järgmisi aineid:
 - (a) töötlemise abiaineid, mis artikli 19 kohaselt on lubatud mahepõllumajanduslikus tootmises;

(b) IV osa punkti 2.2.2 alapunktides a ja d osutatud tooted ja ained.

III LISA

TOODETE KOGUMINE, PAKENDAMINE, VEDAMINE JA LADUSTAMINE

1. Toodete kogumine ja vedamine ettevalmistusüksustesse

Ettevõtjad võivad koguda mahepõllumajanduslikke ja mittemahepõllumajanduslikke tooteid samaaegselt ainult juhul, kui võetakse asjakohased meetmed, et ära hoida nende segi- või vahetusseminek mittemahepõllumajanduslike toodetega ja tagada mahepõllumajanduslike toodete identifitseerimine. Ettevõtja hoiab toodete kogumispäevade, -tundide, -ahela ning vastuvõtukuupäevade ja -aegadega seotud teabe kontrolliasutusele või kontrollorganile kättesaadavana.

2. Toodete pakendamine ja vedu teistele ettevõtjatele või muudesse üksustesse

2.1. Ettevõtjad peavad tagama, et mahepõllumajanduslikke tooteid veetakse teistele ettevõtjatele või muudesse üksustesse, sh hulgi- ja jaemüüjatele, ainult asjakohastes pakendites, konteinerites või sõidukites, mis on suletud viisil, mis ei võimalda püserit muutmata või rikkumata asendada sisu teise tootega, ning on varustatud etiketiga, millele, ilma et see piiraks liidu õigusaktidele vastavate muude märgiste kasutamist, on märgitud:

- (a) ettevõtja või juhul, kui tegemist on eri isikuga, toote omaniku või müüja nimi ja aadress;
- (b) toote nimetus või segasööda kirjeldus, millele on lisatud viide mahepõllumajanduslikule tootmisele;
- (c) ettevõtjat kontrolliva kontrolliasutuse või kontrollorgani nimi või koodi number ning
- (d) vajaduse korral partii tähis vastavalt märgistussüsteemile, mis on heaks kiidetud kas riigi tasandil või kokku lepitud kontrolliasutuse või kontrollorganiga ning võimaldab seostada partii artiklis 24 nimetatud raamatupidamisaruannetega.

Punktides a–d osutatud andmed võib esitada ka saatedokumendil, kui on kindel, et kõnealust dokumenti saab vaieldamatult seostada toote pakendi, konteineri või sõidukiga. Saatedokumenti tuleb märkida tarnija või vedaja andmed.

2.2. Pakendeid, konteinereid või sõidukeid ei ole vaja sulgeda, kui:

- (a) vedu toimub ettevõtja ja teise ettevõtja vahel, kelle mõlema suhtes kehtib mahepõllumajanduse kontrollisüsteem;
- (b) toodetele on lisatud dokument, mis sisaldab punktiga 2.1 ettenähtud teavet; ning
- (c) nii lähetav kui ka vastuvõttev ettevõtja hoiavad selliseid veotoiminguid käsitlevaid dokumente kontrolliasutuse või kontrollorgani jaoks kättesaadavana.

3. Erieeskirjad sööda veo kohta muudesse tootmis- või ettevalmistusüksustesse või ladustamisruumidesse

Sööda vedamisel teistesse tootmis- või ettevalmistusüksustesse või ladustamisruumidesse peavad ettevõtjad tagama järgmiste tingimuste täitmise:

- (a) veo ajal peavad mahepõllumajanduslikult toodetud sööt, üleminekuperioodi sööt ja mittemahepõllumajanduslik sööt olema tõhusalt füüsiliselt eraldatud;
- (b) mittemahepõllumajanduslike toodete veoks kasutatud sõidukeid või konteinereid võib mahepõllumajanduslike toodete veoks kasutada ainult juhul, kui:
 - i) enne mahepõllumajanduslike toodete vedu on kasutatud asjakohaseid puhastusmeetmeid, mille tõhusust on kontrollitud; ettevõtjad peavad need toimingud kirjalikult registreerima;
 - ii) olenevalt kontrollimeetmete kohaselt hinnatud riskidest rakendatakse kõiki asjakohaseid meetmeid ning vajaduse korral peavad ettevõtjad tagama, et mittemahepõllumajanduslikke tooteid ei saadeta turule mahepõllumajanduslikule tootmisele osutava märgisega;
 - iii) ettevõtja peab hoidma selliseid veotoiminguid käsitlevaid dokumente kontrolliasutusele või kontrollorganile kättesaadavana;
- (c) mahepõllumajandusliku sööda lõpptoote vedu tuleb muude lõpptoodete veost füüsiliselt või ajaliselt eraldada;
- (d) veo ajal tuleb nii toodete algkogus kui ka teekonna vältel iga kohaletoimetatav kogus kirjalikult registreerida.

4. Eluskalade vedu

- 4.1. Eluskalade veoks tuleb kasutada sobivaid mahuteid, mis on täidetud puhta veega, mille temperatuur ja lahustunud hapniku sisaldus vastavad kalade vajadustele.
- 4.2. Mahutid tuleb puhastada, desinfitseerida ning loputada põhjalikult enne nende kasutamist mahepõllumajanduslike kalade ja kalatoodete veoks.
- 4.3. Stressi vähendamiseks tuleb võtta ettevaatusabinõusid. Veo ajal ei tohi asustustihedus ulatuda tasemeni, mis avaldab liikidele kahjulikku mõju.
- 4.4. Punktides 4.1, 4.2 ja 4.3 osutatud toiminguid tõendavad dokumendid tuleb alles hoida.

5. Toodete vastuvõtmine teistelt ettevõtjatelt või muudest üksustest

Mahepõllumajandusliku toote vastuvõtmisel peab ettevõtja kontrollima pakendi või konteineri suletust, kui see peab olema suletud, ja 2. jaotises sätestatud märgiste olemasolu.

Ettevõtja peab kontrollima, kas artiklis 2 osutatud etiketile märgitud teave vastab saatedokumentides esitatud teabele. Sellise kontrolli tulemus peab olema sõnaselgelt märgitud artiklis 24 osutatud raamatupidamisdokumentides.

6. Erieeskirjad toodete vastuvõtmise kohta kolmandast riigist

Kolmandast riigist imporditavad mahepõllumajanduslikud tooted peavad olema asjakohastes pakendites või konteinerites, mis on suletud viisil, mis ei võimalda nende sisu asendada muu tootega, ning millel on eksportija etikett ning muud märgised ja numbrid, mis võimaldavad partiid identifitseerida, ning vajaduse korral kaasas kolmandatest riikidest importimise puhul väljaantav kontrollisertifikaat.

Kolmandast riigist imporditava mahepõllumajandusliku toote vastuvõtmisel peab füüsiline või juriidiline isik, kellele imporditud saadeti toimetatakse ja kes võtab selle vastu edasiseks ettevalmistamiseks või turustamiseks, kontrollima pakendi või konteineri suletust ja artikli 28

lõike 1 punkti b alapunkti ii kohaselt imporditavate toodete puhul seda, kas kõnealuses artiklis osutatud kontrollisertifikaat sisaldab teavet saadetises oleva toote kohta. Sellise kontrolli tulemus peab olema sõnaselgelt märgitud artiklis 24 osutatud raamatupidamisdokumentides.

7. Toodete ladustamine

- 7.1. Toodete ladustamisel peab olema tagatud partiide identifitseerimine ning tuleb ära hoida toodete segimine või saastumine toodete või ainetega, mis ei vasta mahepõllumajandusliku tootmise eeskirjadele. Mahepõllumajanduslikud tooted peavad olema igal ajal selgelt identifitseeritavad.
- 7.2. Mahepõllumajanduslike taime- ja loomakasvatussaaduste tootmise üksustes on keelatud ladustada muid sisendtooteid kui artikli 19 kohaselt mahepõllumajanduslikus tootmises lubatud tooteid.
- 7.3. Allopaatiliste veterinaarravimite ja antibiootikumide ladustamine on põllumajandus- ja vesiviljelusettevõtetes lubatud tingimusel, et need ravimid on välja kirjutanud veterinaarjärelevalve ametnik seoses II lisa II osa punktis 1.5.2.2 ja III osa punkti 4.1.4.2 alapunktis a osutatud raviga, et nende ladustamiskoht on järelevalve all ja et need sisestatakse artiklis 24 osutatud loomade registrisse.
- 7.4. Kui ettevõtja käitleb nii mittemahepõllumajanduslikke kui ka mahepõllumajanduslikke tooteid ja viimati nimetatuid ladustatakse ladustamisrajatistes, kus ladustatakse ka teisi põllumajandustooteid või toiduaineid:
 - (a) tuleb mahepõllumajanduslikud tooted hoida muudest põllumajandustoodetest või toiduainetest eraldi;
 - (b) tuleb võtta kõik vajalikud meetmed, et partiid identifitseerida ning vältida nende segi- või vahetusseminekut mittemahepõllumajanduslike toodetega;
 - (c) enne mahepõllumajanduslike toodete ladustamist on kasutatud sobivaid puhastusmeetmeid, mille tõhusust on kontrollitud; ettevõtjad peavad need toimingud kirjalikult registreerima.

IV LISA

ARTIKLIS 21 OSUTATUD NIMETUSED

BG: биологичен.

ES: ecológico, biológico.

CS: ekologické, biologické.

DA: økologisk.

DE: ökologisch, biologisch.

ET: mahe, ökoloogiline.

EL: βιολογικό.

EN: organic.

FR: biologique.

GA: orgánach.

HR: ekološki.

IT: biologico.

LV: bioloģisks, ekoloģisks.

LT: ekologiškas.

LU: biologesch.

HU: ökológiai.

MT: organiku.

NL: biologisch.

PL: ekologiczne.

PT: biológico.

RO: ecologic.

SK: ekologické, biologické.

SL: ekološki.

FI: luonnonmukainen.

SV: ekologisk.

V LISA

EUROOPA LIIDU MAHEPÕLLUMAJANDUSLIKU TOOTMISE LOGO JA KOODNUMBRID

1. Logo

- 1.1. Euroopa Liidu mahepõllumajandusliku tootmise logo peab vastama järgmisele näidisele:

LOGO to be inserted

- 1.2. Etalonvärv Pantone värvistandardi järgi on Pantone roheline nr 376 ja neljavärvitrüki kasutamisel roheline (50 % tsüaan (sinine) + 100 % kollane).
- 1.3. Euroopa Liidu mahepõllumajandusliku tootmise logo võib kasutada ka must-valgena nagu näidisel, kuid ainult juhul, kui värve ei ole tehniliselt võimalik kasutada.

LOGO to be inserted

- 1.4. Kui pakendi või märgise taustavärv on tume, võib sümboleid kasutada negatiivis, kasutades pakendi või märgise taustavärvi.
- 1.5. Kui kasutatakse värvilist logo värvilisel taustal, mistõttu logo on raske eristada, võib sümboli ümbritseda joonega, et suurendada selle kontrasti taustavärviga.
- 1.6. Teatavates konkreetsetes olukordades, kui pakendil esitatud teave on ühevärviline, võib Euroopa Liidu mahepõllumajandusliku tootmise logo kasutada samavärvilisena.
- 1.7. Euroopa Liidu mahepõllumajandusliku tootmise logo kõrgus peab olema vähemalt 9 mm ja laius vähemalt 13,5 mm; kõrguse ja laiuse suhe peab alati olema 1:1,5. Väga väikeste pakendite puhul võib logo suurust erandkorras vähendada nii, et kõrgus on 6 mm.
- 1.8. Euroopa Liidu mahepõllumajandusliku tootmise logo võib kombineerida mahepõllumajanduslikule tootmisele osutavate graafiliste või tekstielementidega, tingimusel et need ei muuda logo olemust ega artikli 22 kohaselt määratletud märgiseid. Kombineerimisel riikide või eraettevõtjate logodega, millel kasutatakse punktiga 2 ettenähtud etalonvärvist erinevat rohelist värvi, võib Euroopa Liidu mahepõllumajandusliku tootmise logol kasutada kõnealust, etalonvärvist erinevat värvi.

2. Koodnumbrid

Koodnumbrite üldformaad on järgmine:

AB-CDE-999

kus:

- (a) AB on selle riigi ISO-kood, kus toimuvad kontrollid, ja;
- (b) CDE on komisjoni või iga liikmesriigi poolt kindlaksmääratav kolmetäheline mõiste (nt „bio”, „öko” või „org”), mis loob seose mahepõllumajandusliku tootmisega; ning
- (c) „999” on maksimaalselt kolmekohaline viitenumber, mille määrab:
 - i) iga liikmesriigi pädev asutus kontrolliasutustele või kontrollorganitele, kellele nad on delegeerinud kontrollimise;

ii) komisjon:

- komisjoni poolt artikli 29 kohaselt tunnustatud kontrolliasutustele või kontrollorganitele;
- komisjoni poolt artikli 31 kohaselt tunnustatud kolmandate riikide pädevatele asutustele.